

80 YIL
TÜRKİYE - JAPONYA

Japonya ve Türkiye Arasındaki
Diplomatik İlişkilerin
80. Yıldönümü Anısına

JAPONYA ve TÜRKİYE

– DÜN, BUGÜN, YARIN –

Japonya'nın Ankara Büyükelçisi
Tomoyuki Abe

Japonya Büyükelçiliği
Ankara
2004

İÇİNDEKİLER

Önsöz	2
-------------	---

I- Konferans Konuşmaları

“Japonya’nın Dış Politikasında Karşılaşılan Sorunlar”.....	3
(1 Ekim 2004, Türk-Japon Vakfı Kültür Merkezi, Ankara)	
“Japonya-Türkiye İlişkilerinin Tarihçesi”.....	8
(23 Kasım 2004, T.C. Dışişleri Bakanlığı, Ankara)	

II- Basında Yer Alan Konuşmalar

“Turkish Daily News” Gazetesi’nde Yayınlanan Röportaj.....	14
(1 Temmuz 2004, Sayfa 4)	
“Ankara Ankara” Dergisinde Yayınlanan Röportaj.....	19
(Ağustos 2004, Sayı: 9, Sayfa: 46-50)	
“TOBB – Ekonomik Forum” Dergisi’nde Yayınlanan Röportaj.....	23
(Ağustos 2004, Sayfa: 70-73)	
“Briefing” Dergisi’nde Yayınlanan Röportaj.....	28
(29 Kasım 2004, Sayı: 1522)	

III- Tablolar

1. Japonya-Türkiye İlişkileri Kronolojisi.....	32
2. Japonya Ankara Büyükelçiliği Misyon Şefleri.....	38
3. T.C. Tokyo Büyükelçiliği Misyon Şefleri.....	39
4. Japonya Büyükelçiliği Kançılıryası ve Konutunun Adresleri.....	40

Editörün Notu: Gazete ve dergilerde yayınlanan röportaj metinlerinde, anlamı değiştirmek kaydıyla yazım kuralları ve ifade bakımından düzeltmeler yapılmıştır.

ÖNSÖZ

JAPONYA VE TÜRKİYE

--- DÜN, BUGÜN, YARIN---

Japonya ve Türkiye, karşılıklı dostluk hisleri beslemekte, saygı duymakta ve ayrıca birbirlerine büyük önem vermektedirler. Ertuğrul Faciası başta olmak üzere, Tahran'daki kurtarma operasyonu ve ayrıca her iki ülkeyi de vuran deprem felaketleri sırasında karşılıklı yardımlaşmaları gibi, Japonya-Türkiye dostluk ilişkilerini anlatan çok sayıda olay göz önünde bulundurulduğunda bu husus açıkça görülmektedir. "2002 FIFA Dünya Kupası Şampiyonası" ve "2003 Japonya'da Türkiye Yılı" ise iki ülke ilişkilerinin büyük ölçüde ilerlemesini sağlayan etkinliklerdir.

Japonya ve Türkiye bu duygular içinde olsalar da, zaman zaman birbirlerini anlamakta zorlukla karşılaşmaktadırlar. Japonya bu konuda ne düşünüyor, Türkiye bu durumda ne yapmak istiyor, ve benzeri gibi. Japonya ve Türkiye birbirlerini önemseyen dostlar olduklarından, aralarındaki karşılıklı anlayışın bir adım daha ileri gitmesini arzu etmekteyim.

Bu düşüncelerle, Japonya'nın dış politikası hakkında Türkiye'de bugüne kadar gerçekleştirmiş olduğum konuşma ve röportajları bu kitapta topladım. Bu kitabın, Japonya Türkiye ilişkilerine ciddi yaklaşımı olan okuyucuların Japonya'nın dış politikasını anlamalarına az da olsa katkıda bulunmasını temenni ediyorum.

1 Aralık 2004
Tomoyuki ABE
Japonya Büyükelçisi

I- Konferans Konuşmaları

"Japonya'nın Dış Politikasında Karşılaşılan Sorunlar"

("Japonya ve Türkiye Arasındaki Diplomatik İlişkilerin 80. Yıldönümü Etkinlikleri" Açılış Töreni Konuşması, 1 Ekim 2004, Türk-Japon Vakfı Kültür Merkezi, Ankara)

Türk Japon Vakfı Başkanı Sayın Profesör Sadıklar,
Sayın Büyükelçiler,
Ve Sayın Konuklar,

Bugün, Japonya ile Türkiye arasında diplomatik ilişkilerin başlangıcının 80. yılı kutlama etkinliklerinin açılışını gerçekleştirmekteyiz. Bu yıl sonuna kadar sergi, Japon dansı gösterisi, caz konseri ve film festivali gibi çok sayıda kültür etkinliği düzenlenecektir. Bu vesileyle, çok sayıda kişinin Japon kültürüyle tanışarak Japonya'yı daha iyi anlamasını ve yine Japonya'ya karşı yakınlık duymasını ümit ediyorum.

Bugün, Japonya'ya yönelik anlayışın geliştirilmesinde ilk adım olarak, biraz sıkıcı olabilir ama, Japonya'nın dış politikasına ilişkin bir konuşma yapacağım. Japonya'nın çok yönlü dış politikasının tüm yönlerini teker teker saymam pek ilginç olmayacağından, halen Japonya'nın karşı karşıya olduğu 3 önemli konudan bahsetmeyi ve daha sonra zaman kalması halinde, Japonya-Türkiye ilişkileri üzerinde kısaca durmayı düşünüyorum.

Günümüzde Japonya'nın 3 önemli dış politika konusu Irak, Kuzey Kore ve Birleşmiş Milletler reformudur.

Öncelikle Irak konusunu ele almak istiyorum. Amerika önderliğindeki koalisyon güçlerinin Saddam Hüseyin'i devirmek amacıyla geçen yıl Mart ayında Irak'a saldırı başlatmış ve kısa bir süre sonra da başarıya ulaşmış olduğu herkesçe bilinmektedir. Bu olayların ardından Irak'ın yeniden yapılandırılması süreci başlamıştır. Irak'ın yeniden yapılandırılmasının Orta Doğu ve dünya barışı ve istikrarı için son derece önemli olduğunu düşünen Japonya, bu süreçte mali ve teknolojik işbirliği gerçekleştirmeye karar vermiştir. Mali işbirliği kapsamında Japonya, geçtiğimiz yıl Ekim ayında İspanya'nın Madrid kentinde düzenlenen Irak'a Uluslararası Yardım Konferansı'nda, Irak'a 2007 yılına kadar 1,5 milyar Dolar hibe yardımı ve 3,5 milyar Dolar uzun vadeli ve düşük faizli kredi temin edeceğini açıklamıştır. Irak'ta güvenlik sağlanmış olmadığından, mali işbirliği alanında yeterince ilerleme sağlanamamış olmasına rağmen hali hazırda 1,15 milyar Dolar'ın üzerinde hibe teminine karar verilmiştir. Kredi temini hususunun da bundan sonra karara ulaşacağı düşünülmektedir. Teknolojik işbirliğinin

gerçekleşebilmesi için, Irak'ın ihtiyacı olan teknolojik bilgi birikimine sahip kişilerin Irak'a gönderilmesi gerekmektedir. Ancak, Irak'taki son derece istikrarsız güvenlik koşulları sebebiyle, sivil teknisyenlerin gönderilmesi mümkün olmamış ve Japonya son derece zor bir karar vermek zorunda kalmıştır. Sonuçta, teknolojik bilgiye sahip olmanın yanı sıra, bir saldırı halinde kendi hayatını koruyabilecek kişilerin, Japonya Öz Savunma Kuvvetleri istihkam alayının gönderilmesine karar verilmiştir. Japonya Öz Savunma Kuvvetleri temel olarak sadece Japonya'nın savunmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirebileceği ve Japonya dışına gitmeleri söz konusu olamayacağı için, Irak'ın yeniden yapılandırılması faaliyetlerine Japonya Öz Savunma Kuvvetleri'nin katılabilmesi için özel bir kanun çıkarılmıştır. Bunun üzerine bu yılın Ocak ayında Irak'a personel gönderilmeye başlanmıştır. Bu durumda, Irak'a gönderilen kişiler Japonya Öz Savunma Kuvvetleri personeli olmalarına karşın, gerçekte yeniden yapılandırma çalışmalarını gerçekleştirecek inşaat teknisyenleridir. Bu personelin güvenlik sağlamaya yönelik silahlı faaliyetlerde bulunması kesinlikle söz konusu değildir ve ayrıca teröristlere yönelik saldırıda da bulunamazlar. Sadece kendilerine yönelik bir saldırı olduğunda, kendilerini korumak amacıyla bu saldırıya karşılık verebilirler. Resmen Japonya da Irak'a asker göndermiş olsa da, oradaki personelin yapmakta olduğu sadece içme suyu sağlamak, okulları ve yolları tamir etmek ve hastaneleri yeniden inşa etmekten ibarettir. Sıklıkla, "Japonya, Amerika'nın ardına takılıp, Irak'a işgal gücü gönderdi. Japonya'nın barışçı dış politikası nereye gitti?" şeklinde eleştiriler duymaktayım ama, gerçek durum tam olarak anlaşıldığında, temel ilkelerde bir değişiklik olmadığını görüleceğini düşünüyorum. Japonya Öz Savunma Kuvvetleri Irak'ın Samava bölgesine iyi uyum sağlamış ve yerel halkın takdirini kazanmıştır.

İkinci olarak Kuzey Kore sorunundan bahsetmek istiyorum. Japonya'nın dünyada diplomatik ilişki kurmadığı neredeyse tek yer Kuzey Kore'dir. Gerçekte Kuzey Kore, coğrafi olarak da, ikili ilişkiler açısından da Japonya'ya yakındır. Bir rivayete göre, Japonya'da yaklaşık 170-180 bin Kuzey Kore kökenli insanın yaşadığı ve Kuzey Kore bandıralı Mangyonbou gemisiyle her yıl yaklaşık 2 bin Kuzey Kore'li yolcunun Japonya'ya geldiği söylenmektedir. Yaklaşık 300-400 milyon Dolar'ı bulan karşılıklı dış ticaret hacmi de, Japonya ile Türkiye arasındaki dış ticaretin yarısına tekabül etmektedir. Tüm bunlara karşın diplomatik ilişkilerin kurulmamasının çok çeşitli sebeplerinden en önemlisi, Kuzey Kore'nin Japonya'ya çeşitli koşullar ileri sürüyor olmasıdır. Bu arada, son yıllarda Kuzey Kore'nin tavrında biraz değişiklik gözlenmeye başlamıştır. Bu koşulları göz önünde bulundurarak, Japonya Başbakanı Junichiro Koizumi 2 yıl önce Eylül ayında Kuzey Kore'yi ziyaret etmiş ve Kuzey Kore lideri Kim Jong-İl ile görüşmüştür. Ancak daha sonraki süreç içerisinde çok sayıda Japon vatandaşının Kuzey Kore kamu kurumları tarafından Japonya içinde veya dışında kaçırıldığı ortaya çıkmış ve Japon kamuoyunda Kuzey Kore'ye son derece karşı bir görüş oluşmuştur. Bunun yanı sıra, Kuzey Kore'nin nükleer silah üretimi sorunuyla ilgili olarak uluslararası

prensip ve kurallara karşı tavrını tekrar ediyor olması sebebiyle uluslararası kamuoyu da Kuzey Kore'ye karşı sert bir tutum almıştır. Kuzey Kore'nin Japon vatandaşlarını kaçırmasının gerçek sebebi halen açıklığa kavuşmamış olsa da, her halükarda, insan kaçırma ve nükleer silahlar sorunları çözümlenmeden, Japonya'nın Kuzey Kore ile diplomatik ilişki başlatması ve ekonomik işbirliği gerçekleştirmesi mümkün değildir. Nükleer silahlar konusuyla ilgili görüşmeler Amerika, Güney Kore, Çin, Rusya, Japonya ve Kuzey Kore arasında aralıklı olarak devam ediyor olmasına rağmen, Kuzey Kore burada da çeşitli taktikler uygulamakta ve başa çıkılmaz bir tavır sergilemektedir, bu sebeple görüşmelerde pek fazla ilerleme sağlanamamaktadır. İnsan kaçırma sorununa ilişkin olarak her ne kadar 5 kişi ve onların aile bireylerinden 8 kişinin Japonya'ya dönüşleri gerçekleştirilmiş olsa da, bunlardan başka kesin olarak 10 kişinin ve daha pek çok şüphelinin dahil olduğu ciddi sayıda Japon'un halen kaçırılmış durumda olduğu söylenmektedir. Bu kişilerin hepsinin nasıl kaçırıldıkları, şu anda ne durumda buldukları ve bundan sonra ne olacakları gibi çok sayıda konu açıklığa kavuşmadığı müddetçe "sorunun çözümlendiği" ifade edilemeyeceğinden, bu sorunun daha ne kadar süreceği bilinmemektedir. Kuzey Kore'nin Japonya'nın hemen yanı başında olması sebebiyle, bu varlığın Japonya'nın güvenlik ve barışına yönelik etkisi son derece büyüktür. Bu sebeple Japonya bu soruna büyük önem atfetmektedir.

Son olarak, Birleşmiş Milletler reformları konusuna geçmek istiyorum. Birleşmiş Milletler 1945 yılında, 2. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle beraber, 2. Dünya Savaşı'na bir tepki olarak 51 ülke tarafından kurulmuştur. Birleşmiş Milletler'in temelini oluşturan Birleşmiş Milletler Anayasası'nda Almanya ve Japonya'yı düşman ülke olarak gören maddeler bulunmaktadır. Bu maddeler halen olduğu gibi kalmaktadır. Ayrıca, Birleşmiş Milletler'in en fazla yetki ve güce sahip kurumu olan Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyeliğini Amerika, İngiltere, Fransa, Rusya ve Çin yürütmekte ve diğer ülkelere uzak bir varlık sergilemektedir. Ancak, 2. Dünya Savaşı sona ereli 59 yıl oldu. Dünyanın koşulları ve uluslararası toplumun dinamikleri değişiyor. Komünist toplum varlık sebebinin neredeyse yitirmiş, iletişim imkanları herkesin ulaşabileceği olağanüstü bir verimlilik düzeyine erişmiş ve zengin-fakir farkı uluslararası ekonominin en büyük sorunlarından biri haline gelmiştir. Bu koşullar altında, Birleşmiş Milletler'in kurulduğu zamandan beri hiç değişmeden kalmayı sürdürmesinin uygun olup olmadığı konusuna Japonya, büyük bir şüpheyle yaklaşmaktadır. Japonya, Amerika'nın ardından Birleşmiş Milletler bütçesinin neredeyse %20'sini üstlenmektedir. Ayrıca, son yıllarda Dünya Ticaret Örgütü toplantılarında da görüldüğü gibi, gelişmekte olan ülkelerin görüşleri uluslararası siyaset üzerinde ağırlığını giderek hissettirir hale gelmektedir. Japonya, bu koşulların bir şekilde Birleşmiş Milletler'in yapısına yansıtılması gerektiği düşüncesindedir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan da bu düşünceye sahiptir ve Birleşmiş Milletler'in üst düzey komitesi sayılan akil insanlar grubu, Birleşmiş Milletler reform teklifi üzerindeki çalışmalarını sürdürmektedir.

Reformlara yönelik teklif bu yıl içinde sunulacaktır. Gelecek yıl, Birleşmiş Milletler'in kuruluşunun 60. yıldönümüdür. Bu dönem göz önünde bulundurularak Birleşmiş Milletler reformlarının gerçekleştirilmemesi halinde dünya vatandaşlarının Birleşmiş Milletler'in kötü gidişinin farkına varmaları ve Birleşmiş Milletler dışında yollar aramaya başlamalarının, dünya düzeni ve adaleti açısından olumsuz sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir. Bu düşüncelerle Japonya, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi olarak, dünya barışı ve istikrarına katkıda bulunmayı düşünmektedir.

Bunlar, Japonya'nın dış politikasına ilişkin 3 konuydu. Peki, Japonya-Türkiye ilişkilerine ilişkin 3 temel konu nedir? Halen ilğimizi yönelttiğimiz konular şunlardır:

İlk konu, ülkelerimiz halkları arasındaki karşılıklı anlayışın geliştirilmesi hususudur. "2003 Japonya'da Türkiye Yılı" Japonya'da büyük bir başarı elde etmiştir ve bu başarıda, Japonların Türkiye'ye karşı duydukları nedeni bilinmeyen sevginin büyük katkısı olduğu söylenebilir. "Türkiye Yılı" etkinliklerini izleyen Japonlar, Türkiye'ye gelmeyi düşünmeye başlamışlardır. Ancak ne yazık ki, Japonlar arasında parlamaya başlayan Türkiye ateşini söndüren olaylar meydana gelmiştir. Geçtiğimiz yıl Kasım ayında İstanbul'da meydana gelen bombalı saldırılar üzerine Japon turistlerin ayağı aniden kesilmiştir. Bu yıl durum biraz düzelmeye başlamış olsa da, hala o yüksek dönemdeki seviyeye ulaşamamıştır. Türkiye turistik açıdan olağanüstü bir hazinedir. İstanbul ve Kapadokya iyi tanınan yerlerdir ancak diğer tüm şehirler de dünyaya gururla sundukları bir veya iki ünlü yer veya kalıntıya sahiptir. Bunlar tarihi eserler, kültürel eserler, doğal güzellikler ve benzeri olup çok çeşitlidir. Bu varlıkların tanıtımının daha fazla yapılarak Türkiye'nin sahip olduklarının Japonya'ya ve dünyaya tanıtılmasının, Türkiye'ye yönelik anlayışın geliştirilmesi fırsatını doğuracağını düşünüyorum.

İkinci konu, ekonomik ilişkilerin yakınlaştırılması konusudur. Türkiye ile Japonya ilişkileri 100 yılı aşkın bir geçmişe sahiptir ve ülkelerarası ilişkilerimizin tesisi üzerinden de 80 yıl geçmiş olmasına karşın, Japon sanayisinin Türkiye'de fabrika kurarak üretime başlaması sadece 15-16 yıl öncesine dayanmaktadır. Bu anlamda, Türkiye ile Japonya'nın ekonomik ortaklık alanındaki faaliyetleri henüz yeni başlamıştır. Halen Türkiye'de üretim merkezi bulunan Japon firmalarının sayısı 20'ye ulaşmamıştır. Japonya açısından en önemli konu, bugüne kadar Türkiye'ye gelerek başarı elde eden Japon firmalarının tecrübelerinin Japon ekonomi dünyasına aktarılmasıdır. Bu sayede, yurt dışında üretim merkezleri arayan Japon firmalarında, Türkiye'nin olanakları hakkında bir imaj oluşturma imkanı olacaktır. Bunun yanı sıra, Türkiye'nin de işbirliği içinde olması gereken çeşitli konular bulunmaktadır. Özellikle önemli olan, özel ve kamu sektörlerinin birlikte hareket ederek, yabancı sermayeyi Türkiye'ye davet eden bir kampanya geliştirmeleridir. Japonya'dan uzak olması sebebiyle Türkiye, normal tanıtım faaliyetlerini sürdürse

de, Japon tarafı Türkiye'nin olumlu özelliklerinin farkına varamamaktadır. Aşırı denebilecek düzeyde çok tanıtım faaliyetinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu ayın 19'unda Tokyo'da düzenlenecek olan Japonya-Türkiye İş Konseyi toplantılarının, bu yöndeki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için iyi bir fırsat olacağını düşünüyorum.

Üçüncü konu ise, Japonya'nın Türkiye'ye yönelik gerçekleştirdiği ekonomik işbirliğidir. Türkiye, ekonomik temelleri oldukça sağlam bir ülke olduğundan, Japonya'nın hibe yardımı gerçekleştirebileceği bir ülke değildir. Ancak, Yen kredisi sağlanması ve teknolojik işbirliği yoğun olarak sürdürülmektedir. Ünlü Boğaz Köprüsü Yen kredisiyle inşa edilmiştir. Bu yıl Mayıs ayında temel atma töreni gerçekleştirilen Marmaray Demiryolu Boğaz Tüp Geçiş Projesi de Japonya'nın işbirliği yapmakta olduğu bir projedir. Teknolojik işbirliği alanında ise, deprem zararlarının azaltılmasına yönelik politikalar ve insan kaynakları eğitimi gibi çeşitli konularda işbirliği ilişkileri sürdürülmektedir. Bu tarz işbirliği faaliyetlerinin, kısa bir süre sonra kalkışa geçecek konumda olan Türkiye ekonomisine anlamlı katkıları olduğunu ve aynı zamanda ülkelerimiz arasındaki iyi ilişkilerin gelişmesine yönelik bir adım olduğunu düşünüyorum.

Japonya'nın dış politikası ve Japonya-Türkiye ilişkileri konularını 3'er ana başlıkta toplamak suretiyle değerlendirdim. Ama, elbette ki ikili ilişkilerimizi oluşturan konular az önce bahsettiklerimle sınırlı değildir. İçinde bulunduğumuz Türk-Japon Vakfı Kültür Merkezi'nde Başkan Profesör Doktor Sadıklar önderliğinde gerçekleştirilen faaliyetleri izlediğinizde de anlayacağınız gibi, her bir faaliyet de çok sayıda amacı gerçekleştirmeye yöneliktir. Benim bu konuşmamda dile getirememiş olmam, ülkelerimiz arasındaki bir konunun önemini azaltmaz. Önemli olan, bizlerin, hepimizin, şimdi, Japonya ile Türkiye ve diğer dünya ülkeleri arasında iyi ilişkiler tesis edilmesi için, bulunduğumuz konumda çaba göstermemiz gerektiğidir.

Son olarak, sizlerden, dağıtılan etkinlik programına göz atmanızı rica edeceğim. Bugün başlayan "Japonya ve Türkiye Arasındaki Diplomatik İlişkilerin 80. Yıldönümü Etkinlikleri" kapsamında ne gibi etkinliklerin planlandığını görebilirsiniz. Ancak benim özellikle dikkat çekmek istediğim husus bu etkinliklerin logosudur. Oldukça sık olmasından dolayı hoşuma giden bu logoyu Büyükelçiliğimizde görevli Tülin Kumbasar tasarlamıştır. Küçük ama çok hoş olan bu Türk-Japon işbirliğini sizlere aktararak ve sizleri yorarak Türkçe yaptığım konuşmama son vermek istiyorum.

Japonya - Türkiye İlişkilerinin Tarihçesi

(23 Kasım 2004, T.C. Dışişleri Bakanlığı, Ankara)

Büyükelçi Deniz Uzmen'den bu enstitüde bir konuşma yapmam için talep geldiğinde bu isteği geri çeviremeyeceğimi düşündüm. Bu düşüncemim sebebi ise, Japonya ile Türkiye arasındaki mevcut dostane ilişkilere karşın, iki ülkenin birbiri hakkında az bilgi sahibi olmasıdır. Bu davet, böyle bir çıkmazı aşabilmek ve Türk diplomasisinin gelecekteki liderlerinin bilgi dağarcıklarına biraz daha bilgi ve Japonya'ya ilişkin fikir katabilmek için bana çok iyi bir fırsat vermektedir.

Bu sabahki konuşmam iki bölümden oluşuyor; birinci bölümde iki ülke ilişkilerine tarihi bakış açısından değineceğim. İkinci bölümde ise sizlere kısaca bugünkü ilişkilerimizi anlatmak istiyorum.

İkili ilişkilerimizi göz önüne aldığımızda, aklımıza genellikle ilk gelen Ertuğrul Faciası olmaktadır. Ancak, iki ülke arasındaki ilk bağlantı Ertuğrul faciası değildir.

Japonya'da Türkiye ili ilgili ilk makalelerden biri, feodal Edo Dönemi yıllarının ortalarında yayınlanmıştır. Türklerin yaşam tarzını gösteren bir resim ise, 1720'li yılların ortalarında basılan coğrafyaya ilişkin bir yayında yer almıştır.

Edo Dönemine geri dönelim. O tarihlerde yabancı ülkeler hakkında yazılanlar, tabii ki çoğunlukla Japonya'ya o dönemde girmesine izin verilen yegane yabancı olan Hollandalılardan duyulan ve ağızdan ağza dolaşan hikayelerin basit birer derlemesiydi. Çok fazla olmasa da, yabancı ülkelerle resmi temaslar, 1868 yılındaki Meiji Restorasyonu'ndan sonra başlamıştır. Restorasyondan 15 yıl önce Japonya, kapalı kapılarının gürültülü bir şekilde çalındığını duydu. Bu, 1853'te Amerika'dan gelen siyah demir gemilerin ziyaretiydi. O günün ardından Japonya, kapılarını yabancılara açmaya başladı ve modernleşme sürecini başlattı.

Genellikle Japonya'nın modernleşme sürecinin Türkiye'ninkine çok benzediğini söylerler. Fakat bu dönemde Türkiye uluslararası ilişkiler alanında Japonya'dan daha çok daha ileri ve tecrübeli durumdaydı. Diğer bir deyişle, Japonya'nın modernleşme süreci, Türkiye'nin 19. yüzyılda gerçekleştirdiği modernleşme çalışmalarından daha süratli ve şiddetli olmuş ve kaçınılmaz olarak bazı olumsuz yan etkileri de beraberinde getirmiştir. Diğer sebepler bir yana bırakıldığında, Japonya'nın bu kadar süratle modernleşmesinin başlıca sebeplerinden biri, hazırlıksız bir şekilde yabancı ülkelerin oyunlarına maruz kalmış olmasıdır. Bu, yabancı güçlerin zorlamasıyla gerçekleştirilen bir modernleşmeydi.

Yine de, modernleşme sürecinde Japonlar yabancı ülkelere karşı son derece güçlü bir merak duydular. Bu merakın neticesinde Japonya'nın dış ilişkilerine dair bazı

tanıtıcı kitaplar yayınlandı. O kitaplarda, zamanın Osmanlı İmparatorluğu, egemenliği elinde tutan Padişah tarafından yönetilen Müslüman bir ülke olarak anlatılıyordu.

Bu modernleşme sürecinin en dikkat çeken bölümü "Iwakura Heyeti"dir. Japonya Hükümeti'nin ikinci kişisi Iwakura liderliğinde Ekim 1871'de Japonya'dan Amerika'ya doğru hareket ederek Eylül 1873'te ülkeye geri dönen bu heyet, çok sayıda hükümet üyesinden oluşmaktaydı. Amerika ve Avrupa ülkelerini ziyaret eden bu heyet, sadece bu ülkelerdeki ileri teknoloji ve halkın yaşam tarzını gözlemlemek ve öğrenmekle kalmamış, aynı zamanda ulusal kurum ve kuruluşların çalışma teorii ve pratiklerini de incelemiştir. Bu heyet Japonya'nın modernleşmesi, özellikle milli yapısı ve düşünce tarzı üzerinde çok güçlü ve sürekli bir etki bırakmıştır. Bu heyetin raporu bugün bile bizlere uluslararası ilişkileri anlayabilmemiz için bazı faydalı bilgiler sunmaya devam etmektedir. Ayrıca, bu heyetin iki üyesi, Gen'ichiro Fukuchi ve Mokurai Shimaji, 11-23 Nisan 1873 tarihleri arasında İstanbul'u ziyaret etmişlerdir. Tarihi kayıtlara göre onlar, Türkiye'ye gelen ilk Japon ziyaretçilerdir. Shimaji daha sonra Budist bir rahip olurken, Fukuchi Japon gazeteciliğinin kurucularından biri olmuştur. Fakat ilginç bir şekilde, ünlü bir gazeteci olmasına rağmen Fukuchi, Türkiye ile ilgili neredeyse hiçbir şey yazmamıştır.

O günlerde Osmanlı İmparatorluğu, Avrupa diplomasisinde bir güç olarak tanınıyordu ve Japonya'nın Avrupa'daki temsilcilerinin zaman zaman Osmanlı İmparatorluğu'ndan diplomatlarla görüşüp konuşma şansları oluyordu. Bu temellere dayanarak, Japonya Dışişleri Bakanlığı yetkilileri tarafından Osmanlı İmparatorluğu ile resmi diplomatik ilişkiler içine girme fikri ortaya atıldı. Nihayetinde, 1875 yılında Japonya Dışişleri Bakanı Terashima, Başbakan Sanjo'ya Osmanlı ile görüşmelere başlamayı teklif etti ve bu teklifi kabul edildi. Görüşmeler Londra'da başladı. Gelişmeleri takip etmek için Londra'daki Japon temsilciliği katibi, Hiroshi Nakai, Japonya'ya dönerken İstanbul'a uğradı ve Vezir-i Azam ve Hariciye Nazırı dahil olmak üzere birçok Osmanlı yetkilisiyle görüşmelerde bulundu. Tarih, Şubat 1876 idi. Bu toplantılarda Osmanlı tarafı Japonya ile diplomatik ilişkiler kurmayı teklif etti ve Nakai dönüşünde bunu hükümetine ilettili. Nakai, İstanbul ziyareti ile ilgili yazdıklarını, Japonya'ya dönüşünün ertesi yılında yayınladı. Yazısında İstanbul'un pitoresk görüntüsünün, özellikle gemide yolculuk yaparken görülen Boğaz manzarasının ve ayrıca sokaklarda başıboş dolaşan şaşırtıcı çokluktaki köpeklerin üzerinde durmuş ve İstanbul'u düzensiz dinamizmin şehri olarak tanıtmıştır. Nakai'nin ardından, Japonya'dan Türkiye'ye ektaki kronolojik tabloda gösterilen ziyaretçiler geldiler. Bahse değer bir diğer ziyaretçi ise, İstanbul'a gelip Sultan II. Abdülhamid tarafından kabul edilen ve Japonya Dışişleri Bakanlığı'nın bir yetkilisi olan Masaharu Yoshida'dır. Bu kabulde iki taraf da diplomatik ilişkilerin kurulması için yapılan görüşmelerin ilerletilmesine karar vermiştir. Fakat o günlerde her iki taraf

da zor günler geçiriyorlardı, ki 1877 Osmanlı-Rus Harbi bu sıkıntılı günlerin sebeplerinden biridir. Bu konuya daha sonra geri döneceğim. Şimdi Ertuğrul Faciası konusuna geçiyorum.

Ertuğrul'un yolculuğu öncesinde Japonya Prensi Komatsu İstanbul'a bir ziyarette bulunmuştur. Prens Komatsu, 1886'da Japonya'dan ayrılarak Amerika ve Batı Avrupa'yı ziyaret ettikten sonra, Ekim 1887'de İstanbul'a gelmiştir. İade-i ziyaret maksadıyla Sultan II. Abdülhamid, Ertuğrul Firkateyni'ni Osman Paşa komutasında Japonya'ya göndermeye karar vermiştir. Firkateyn, Temmuz 1889'da İstanbul'dan ayrılmış ve ertesi yıl Haziran ayında Yokohama'ya varmıştır. İmparator Meiji tarafından 13 Haziran tarihinde kabul edilen Osman Paşa başkanlığındaki heyet son derece sıcak karşılanmıştır. Gemi Yokohama'dan 15 Eylül'de ayrılmış ve sonraki gece bir fırtınaya yakalanarak, Kashinozaki kıyılarında batmıştır. Yaklaşık 650 kişilik mürettebatın sadece 69'u hayatta kalabilmiştir. Deniz kenarında toplanan civar köylüler denizcileri kurtarmaya çalışmışlardır. Haberi alan İmparator Meiji, mürettebatın mümkün olan her yolla kurtarılması emrini vermiştir. Bu faciadan son derece etkilenen Japon halkı, kendiliğinden, destek amaçlı yardım toplama kampanyası başlamıştır. Japonya Hükümeti, Ertuğrul mürettebatını onurlandırmak için, Kongo ve Hiei adlı iki savaş gemisini İstanbul'a göndermeye karar vermiştir. Ekim ayında afetzede mürettebatla yola çıkan gemiler, bir sonraki yılın Ocak ayında İstanbul'a varmıştır. Görevlerini tamamlamalarının ardından bu filo Mayıs ayında Japonya'ya geri dönmüştür.

Bunlar, Japonya üzerinde üç türlü etkisi olan Ertuğrul hikayesinin ana hatlarıdır. Bu etkilerden ilki, bu facianın ve ayrıca Kongo ve Hiei gemileri mürettebatının raporlarının, Japon halkının hafızalarına son derece güçlü bir Türkiye imajı yerleştirmiş olmasıdır.

İkinci olarak, bu kaza iki Japon'un İstanbul'a yerleşmesine sebep olmuştur. Bunlardan ilki, Japon halkı tarafından toplanan yardımları iletmek için İstanbul'a gelen Shotaro Noda'dır. İstanbul'a, az önce bahsettiğim Japon savaş gemileri ile gelmiş ve Sultan II. Abdülhamid'in Japonca öğretmek üzere İstanbul'da kalması ricasına karşılık burada kalmıştır. Mekteb-i Harbiye'de bir süre Japonca dersi vermiş, fakat burada bir hastalığa yakalanması üzerine Japonya'ya dönmüş ve 1892'de vefat etmiştir. Bir diğer kişi ise, çok çeşitli yeteneklere sahip Torajiro Yamada'dır. Yamada da Japonya'da toplanan yardımların bir kısmını getirmek maksadıyla İstanbul'a gelmiştir. Daha sonra İstanbul'da 20 yılı aşkın bir süre, I. Dünya Savaşı patlak verinceye kadar, yaşamıştır. İstanbul'da kaldığı süre içinde, aralarında Mustafa Kemal'inde bulunduğu Mekteb-i Harbiye öğrencilerine Japonca öğretmiş, ticaretle uğraşmıştır. Yamada, İstanbul'da Japonya'nın özel temsilcisi gibi ve tipik bir Japon entelektüel olarak yaşamıştır. 1910 yılında, geniş çevrelerce okunan ve Japonya'ya Türkiye'nin standart bir tanıtımı olarak kabul edilen Türkiye ile ilgili bir kitap yayınlamıştır. Japonya'ya dönüşünün ardından Osaka Ticaret

Odası'nın faal bir üyesi olmuş ve Japonya ile Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin gelişmesi için çok çaba sarf etmiştir. Bu kadar renkli bir insan olması sebebiyle NHK, yani Japonya'nın TRT'si, şu sıralar onun hayatı hakkında bir film çekmektedir.

Ertuğrul'un üçüncü etkisi biraz olumsuzdur. Japonya'da halk arasında Osmanlı İmparatorluğu popülerlik kazanmaya ve iyi tanınmaya başlıyor olsa da, Japonya Hükümeti yetkililerinin Osmanlı İmparatorluğu'na ilişkin gözlemleri çok da sıcak değildi. Özellikle, Batı Avrupa ile ilişki tecrübesine sahip yetkililer, Osmanlı ile ilişkilere sert bir bakış açısıyla yaklaşıyorlardı.

Bu durum, Japonya ve Osmanlı arasında diplomatik ilişkiler kurmak isteyenlerin işini zorlaştırıyordu. Üstelik Çin-Japon Savaşı, Rus-Japon Savaşı, Osmanlı-Yunan Savaşı ve Jön Türkler'in hareketlenmesi gibi her iki ülkedeki iç istikrarsızlıklar ve savaşlar görüşmelere engel oluyordu.

Ayrıca, ciddi bir içerik problemi vardı. O günlerde Japon diplomasisinin önceliği, eşitsiz anlaşmaların tekrar ele alınarak düzeltilmesiydi. 1850'lerde yabancı ülkelerle imzalamış olduğu anlaşmalar uyarınca Japonya, gümrük tarifelerini kendisi belirleyemiyor, imtiyazlı ülke statüsünden yararlanamıyor ve yabancı hükümetlerin Japonya'da yargı dışı tutulmasını kabul etmiş oluyordu. Uluslararası toplumun saygıdeğer bir üyesi olabilmek için Japonya Hükümeti'nin önde gelenleri bu haksız anlaşmaları ciddiyetle ele aldılar ve bu gibi anlaşma maddelerinin düzeltilmesi için her türlü çabayı sarf ettiler. Böyle düşünen liderlerin gözünde Osmanlı Hükümeti'nin eşit koşullarda anlaşma imzalanması yönünde ifade ettiği güçlü talep iki farklı açıdan ele alınabilirdi. Bir tarafta, Osmanlı ile eşit koşullarda anlaşma imzalamanın, yukarıda bahsettiğim anlaşmalar üzerinde değişiklik görüşmelerinde Japonya'nın konumunu güçlendireceği görüşünde olanlar vardı. Hakim görüş olan diğer tarafta ise, Japonya'nın Osmanlı ile eşit koşullarda anlaşma imzalamasının, mevcut anlaşmaların değiştirilmesi için diğer ülkelerle yapılacak görüşmelerde karşı tarafın Japonya'nın imtiyazlı ülke statüsü olması ile ilgili hakkında endişeye kapılmasına sebep olacağını düşünenler yer almaktaydı. Çünkü böyle bir durumda, Osmanlı da Japonya'nın diğer ülkelerle yapmış olduğu anlaşmalardan faydalanarak Japonya ile aynı muameleyi görebilirdi. İkinci görüş söz konusu olduğunda, Osmanlı ile eşit koşullarda yapılacak anlaşma bir engel teşkil edecekti. Konu bir çıkmaza girmişti. Tabii ki zaman zaman Londra, Berlin veya İstanbul'da temaslarda bulunulup çeşitli teklifler paylaşılıyordu, fakat hiç birinde Japonya ile Osmanlı arasında tatminkar bir anlaşmaya ulaşılamadı.

Çözüm, Lozan Anlaşması ile geldi. Anlaşmanın tarafları olarak Japonya ve Türkiye birbirlerini tanıdılar, birer elçilik açtılar ve birbirlerine diplomatik temsilciler gönderdiler.

Normale dönüşünün ardından ilişkiler, 2. Dünya Savaşı'na kadar görece sakin ve yumuşaktı. 1930 yılında Ticaret ve Denizcilik Anlaşması imzalamış ve önceki yıllarda bazı dostluk dernekleri kurulmuştu. 2. Dünya Savaşı patlak verdiğinde Türkiye son dakikaya kadar tarafsızlığını korumaya çalıştı. Bilahare Türkiye, 1945 yılının Ocak ayına kadar olan süre boyunca Japonya ile olan diplomatik ilişkilerini kesti.

San Francisco Barış Anlaşması'nın hemen ardından, Japonya ve Türkiye arasındaki diplomatik ilişkiler tekrar normale döndü.

İlişkilerimizin gerçekten de yakınlaşmasında önemli bir rol oynayan bir diğer olay ise Kore Savaşı'dır. Türkiye bu savaşta Birleşmiş Milletler askeri gücünün bir parçası olarak yer aldı ve çok sayıda Türk askeri Kore Yarımadası'nda savaştı. Kore'ye gidiş-dönüşlerinde veya izinleri süresince Japonya'da vakit geçiren Türk askerleri eski dostluğumuzu tazelediler.

O tarihten bu güne, iki dikkat çekici dönemden geçtik. İlk dönem, Özal Hükümeti ile başladı. 1984'ten sonra, iki ülke arasındaki karşılıklı ekonomik faaliyetlerde çok güçlü ve hızlı bir artış yaşandı. Bu dönem içinde, çok sayıda ekonomik heyet karşılıklı ziyaretlerde bulundu ve havacılık anlaşması, yatırımların teşviki anlaşması ve çifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşmasının imzalanması gibi, çeşitli kurumsal düzenlemeler gerçekleştirildi. Çok sayıdaki gelişme arasında en sembolik olan, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün inşasıdır.

İkinci dönem ise "2003 Japonya'da Türkiye Yılı" etkinlikleridir. Bu etkinlikler, özellikle Türkiye'nin Japon halkına tanıtılması açısından son derece etkili olmuştur. Birçok Japon, Türkiye'nin tarihi çekiciliğine ve sanatsal güzelliklerine gerçekten hayran kalmıştır. Bu bağlamda, geçtiğimiz yıl Kasım ayında İstanbul'da yaşanan iki bombalama olayı gerçekten son derece üzücü olmuştur. O aşamaya kadar, Türkiye'ye gelen Japon turistlerin sayısı rekor bir hızla yükseliyordu ancak, bombalama olayları bu akımı durdurdu ve durum eski haline zorlukla geri döndü. Fakat yine de bu noktada iyimserim. Türkiye büyük bir turistik çekiciliğe sahip. Bunların ülke dışında iyi tanıtılması ve yeterince bilinmesinin sağlanması halinde, uzun vadede ziyaretçilerin geri geleceğini düşünüyorum.

Şimdi, ikili ekonomik ilişkilerin mevcut durumuna kısaca değinmek istiyorum. Türk tarafı çoğunlukla Japonya ile ticaret açığının çok büyük olduğundan şikayet etmektedir. Rakamlara bakıldığında, bu şikayet haklı bir sebebe dayanıyor gibi görülmektedir. Fakat bu durumun dört anti-tezi vardır. 1) Temel ekonomi kuramı uyarınca, ticari denge dünya temelinde düşünülmelidir, ikili temel üzerinde değil. Dünya çapındaki ticari dengesinde vermekte olduğu hoş fazlalığın tadını çıkaran Japonya dahi, Suudi Arabistan, Katar, Çin ve benzeri ülkeler ile yaptığı ticarete büyük açıklarla karşı karşıyadır. 2) Türkiye'nin ticari değerlerini dikkatli bir

şekilde incelediğinizde, 2002 yılında birden bire ortaya çıkan ilginç bir ihracat ürünü bulacaksınız. Bu, ton balığıdır. 2001 yılında Japonya'ya ton balığı ihracatının izine bile rastlanmazken, 2002 yılı ton balığı ihracatı kayıtlara 4.6 milyon dolar olarak geçmiştir. 3) Aslen bir Japon firması olan Toyota, halen Adapazarı'nda otomobil üretmekte ve ürünlerini Avrupa'ya ihraç etmektedir. Bu başarılı ihracat faaliyeti sayesinde Toyota, çok yakında Türkiye'nin önde giden ihracatçı firmalarından biri haline gelecektir. 4) Japon firmaları Türkiye'ye yatırım yapıyor olmalarına rağmen, Türk iş çevreleri Japonya'ya yatırım yapmamaktadırlar. Bu, Türkiye'de faaliyet gösteren Japon firmaları, üretim kapasitelerini artırabilmek veya mevcut seviyesini koruyabilmek için gerekli makine ve teçhizatı Japonya'dan ithal etmek ihtiyacı içinde olmasına rağmen, Japonya'daki Türk firmalarının böyle bir ihtiyacı olmadığı anlamına gelmektedir. Bunları söyledikten sonra, ton balığı örneğini izleyecek yeni takipçilerin bulunmasının önemini belirtmek istiyorum. Türkiye'deki zengin tarımsal kaynakları göz önüne aldığımızda, ümitsizliğe kapılmak için bir sebep olmadığı ortadadır.

Son olarak, kısaca ekonomik işbirliğimize değinmek istiyorum. Türkiye kalkışa geçmek üzere olan bir ülke. Böyle bir ülkenin geleneksel ekonomik işbirliği yöntemlerine ihtiyacı yoktur. Bilakis, Türkiye'nin asıl ihtiyacı olan, girmeye hazır olduğuna inandığım, kendi kendine kalkınma döngüsünü ateşleyecek ve katalizör görevi yapacak türden bir işbirliğidir. Bu amaçla Japonya, işbirliği faaliyetlerini, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ve Demiryolu Boğaz Tüp Geçişi Projesi gibi büyük çaplı ünlü projelerin yanı sıra, çevresel gelişim, eğitim, insan kaynaklarının geliştirilmesi, zengin-fakir eşitsizliklerinin azaltılması, deprem ve afet zararlarının önlenmesi projeleri ve üçüncü ülke eğitim programları gibi alanlara da yaygınlaştırmaktadır. Aynı zamanda, bölgelerarası kalkınmışlık farkını kapatmak üzere, Japonya'nın yerel projeler için hibe yardım programları çerçevesinde küçük çaplı projeler de başlatılmıştır. Ayrıca kültürel konularla da ilgili olan Japonya, bu tarz işbirliği programları çerçevesinde bazı projelere de destek vermektedir.

Konuşmama burada son veriyorum. Sorulara geçmeden önce size belgesel bir filmden bahsetmek istiyorum. NHK tarafından yapılmış olan bu belgesel film, 19 Mart 1985 tarihinde gerçekte ne olduğu ile ilgilidir ve cesur Türklerin ve Japonların Tahran'dan kaçışlarını anlatmaktadır. Bence bu olay, dostluğumuzu son derece etkili bir şekilde anlatan en güzel örneklerden biridir.

Bu belgesel, Başbakan Erdoğan'ın bu yıl Nisan ayında Japonya'ya yaptığı ziyaret sırasında iki ülke Başbakanları arasında da ele alınmıştır. Başbakan Koizumi, Başbakan Erdoğan'a bunun hem Japonlar hem de Türkler için son derece cesaretlendirici bir hikaye olduğunu söyleyerek, Türkçe altyazıyla Türkiye'de de yayınlanmasını tavsiye etmiştir. TRT bunun üzerinde NHK ile işbirliği yapmış ve sonuçta bu film ortaya çıkmıştır.

II- Basında Yer Alan Konuşmalar

“Turkish Daily News” Gazetesinde Yayınlanan Röportaj*

(Turkish Daily News – 1 Temmuz 2004, Sayfa 4)

(Turkish Daily News Online – 1 Temmuz 2004)

(Röportaj: Emekli Büyükelçi Yüksel Söylemez)

*(*Mülakatın aslı İngilizce olup, Japonya Büyükelçiliği tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir.)*

Asya'nın iki ucunda bulunmalarına karşın Japonya ve Türkiye, hızla gelişen siyasi, ekonomik, ve kültürel ilişkilere sahiptirler. Karşılıklı ticaret 2003 yılında %30 artarak 2 milyar Doları aşmış ve Japonya'yı Türkiye'nin en büyük 10. ticaret ortağı yapmıştır.

Japonya'nın Türkiye Büyükelçisi Tomoyuki Abe'nin söylediğine göre, yaklaşık 1,8 milyar Dolar'lık yatırım ile beraber, Türkiye'de şu anda 62 Japon şirketi iş yapmaktadır.

2003 yılının Japonya'da Türkiye Yılı olduğunu hatırlatan Bay Abe, bu süre içinde Japonya'da sergiler, dans gösterileri, konserler, filmler ve tiyatro gösterileri dahil olmak üzere 150'den fazla etkinliğin gerçekleştiğini belirtiyor. Türk kuruluşlarının, Japonya'nın çeşitli şehirlerinde çeşitli şekillerde Türkiye'nin Japonya'ya tanıtıldığı fuarlara katıldıklarını da belirten Japonya Büyükelçisi, “2003 Japonya'da Türkiye Yılı”nın, kazandığı popülerlikle 2 ay daha uzatılmasının ardından Mayıs ayında sona erdiğini söylüyor.

Japonya Büyükelçisi Tomoyuki Abe'nin bu röportajı, emekli Büyükelçi Yüksel Söylemez tarafından Turkish Daily News adına yapılmıştır.

SÖYLEMEZ: Lütfen bizim için Türkiye ve Japonya arasındaki siyasi ilişkileri değerlendirir misiniz?

BÜYÜKELÇİ ABE: Türkiye'deki görevim süresince Japonya Senato Başkan Yardımcısı Shoji Motooka, beraberinde birçok Japonya-Türkiye Parlamentolar-Arası Dostluk Grubu üyesi ile 2003 yılında Türkiye'yi ziyaret etti. Geçtiğimiz Aralık ayında, Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül, Dışişleri Bakanı Yoriko Kawaguchi'nin daveti üzerine Japonya'ya resmi bir ziyarette bulundu ve Başbakan Junichiro Koizumi ve Dışişleri Bakanı Yoriko Kawaguchi ile görüşmelerde bulundu. Ziyareti sırasında, Dışişleri Bakanı Gül ayrıca “2003 Japonya'da Türkiye Yılı”nın başlıca etkinliği olan “Türkiye'de Üç Büyük Medeniyet Sergisi”nin Osaka'da açılış törenine katıldı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da bu yılın Nisan ayında Japonya'ya resmi bir ziyarette bulundu ve

Başbakan Koizumi ile verimli görüşmeler yaptı. Bu ziyaret, son 9 yıl içinde bir Türk Başbakanın Japonya'ya yaptığı ilk ziyarettir.

Bu yıl, tesadüf olarak, Japonya ve Türkiye arasındaki diplomatik ilişkilerin 80. yıldönümü. İki ülke arasında böyle üst düzey ziyaretlerin önemini vurgulamak isterim, ve böyle bir diyalogu siyasi düzeyde devam ettirmek isteriz.

SÖYLEMEZ: Lütfen Başbakan Erdoğan ve Başbakan Koizumi arasında geçen toplantının atmosferini anlatır mısınız?

BÜYÜKELÇİ ABE: Başbakanların ikili ilişkiler ve uluslararası olaylar çerçevesinde birçok konu ile ilgili samimi fikirlerini ve kişisel görüşlerini paylaştıkları izlenimini edindim. Yemek esnasında iki Başbakan arasındaki sıcak ve dostça atmosfere tanık olmak da benim için büyük bir memnuniyet kaynağıdır. Bir ara, Başbakan Erdoğan Japon yemeklerinin çok sağlıklı olduğunu ve insanların formunu korumada yardımcı olduğunu söyleyince Başbakan Koizumi - kendisi çok zayıftır - Japon yemeklerinin bile insanları şişmanlatabildiğini söyleyerek esprili bir şekilde sumo güreşçilerine atıfta bulundu. Bu küçük olay da, iki lider arasındaki görüşmelerin ne kadar arkadaşça geçtiğinin bir göstergesidir sanırım.

SÖYLEMEZ: Sizce Türkiye ve Japonya arasındaki ekonomik ilişkiler tatmin edici düzeyde mi?

BÜYÜKELÇİ ABE: “Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması” ve “Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması” şu an yürürlüktedir ve bu iki anlaşma ikili ekonomik ilişkilerimizin gelişmesi için vazgeçilmezdir.

Türkiye Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın istatistikleri, Türkiye ve Japonya arasındaki ticaret hacminin 2003 yılında, bir önceki yıla göre %30 artarak, 2 milyar Doları geçtiğini gösteriyor. Japonya ithalatta Türkiye'nin, AB üye ülkeleri, Rusya, Çin, ve ABD'den sonra, en büyük 10. ticaret ortağıdır. Fakat ihracatta Japonya maalesef Orta Doğu, Orta Asya ve Kafkas ülkelerinden sonra gelmektedir.

Asya kıtasının doğu ve batı uçlarında yer alan iki ülkenin coğrafi dezavantajlarını göz önünde bulundurursak, Japonya ve Türkiye'nin bu işi en iyi derecede yaptığını düşünebiliriz. Ancak Türkiye'nin yeni gelişen bir piyasa olarak çekiciliğini düşünecek olursak, ekonomik ilişkilerimizin daha da gelişmesini bekleyebiliriz.

Esas olarak ekonomik ilişkiler, özel sektörün serbest ve bağımsız faaliyetlerinin sonucudur. Bu bağlamda, ülkelerimiz iş çevrelerinin buluşup birbirlerini tanımaları ve anlamaları için ve ayrıca ticari ilişkilerde deneyimlerini geliştirmeleri için daha fazla imkanın oluşmasını görmeyi arzu ederim.

SÖYLEMEZ: Türkiye’de ne kadar Japon yatırımı var? İlerisi için neler düşünülüyor?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bildiğim kadarıyla Türkiye’de iş yapan Japon şirketlerinin sayısı 62 ve Türkiye’deki doğrudan Japon yatırımlarının toplamı yaklaşık 1,8 milyar Dolara ulaşmıştır.

Başarılı ekonomik reformların anahtarı olarak görülen doğrudan yabancı yatırımlar sadece yatırımcı ülke için, yani Japonya için faydalı olmaz; aynı zamanda Türk ekonomisini istikrarlı bir gelişime doğru sürükler. Ayrıca, orta ve uzun vadede, doğrudan yabancı yatırım sayesinde, Türkiye’ye teknoloji transferi gerçekleşmiş ve insan kaynaklarını geliştirme çalışmaları hayata geçmiş olur.

Haziran 2003’te Doğrudan Yabancı Sermaye Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle birlikte Türkiye’deki yatırım çevresinin iyileşmesine yönelik yapılan düzenlemelere çok değer veriyoruz. Somut uygulamalara gelindiğinde ise, Türk tarafının Japon işadamlarının görüşlerini de dinleyerek yatırımcıya daha sıcak bakan sistemler ve reformlar kuracağını umuyoruz.

SÖYLEMEZ: “2003 Japonya’da Türkiye Yılı” kapsamında ne tür kültürel etkinlikler yapılmıştı?

BÜYÜKELÇİ ABE: “2003 Japonya’da Türkiye Yılı”nın temeli, 2000 yılında hazırlanan Japonya-Türkiye Ortak Eylem Planı’nda atılmıştı. “2003 Japonya’da Türkiye Yılı”, Türkiye’nin kültürünün, tarihinin ve insanların istisnai çekiciliğini doğrudan Japonya’ya tanıttı ve Japonlar arasında çok sayıda “Türkiye hayranı” yarattı. “2003 Japonya’da Türkiye Yılı” kapsamında sergiler, dans gösterileri, konserler, filmler ve tiyatro gösterileri dahil olmak üzere 150’den fazla resmi etkinlik düzenlendi ve Türk kuruluşları, Japonya’nın çeşitli şehirlerinde, farklı etkinliklerle Türkiye’nin Japonlara tanıtıldığı çok sayıda fuara katıldılar.

Yılın en önemli etkinliklerinden biri olan “Türkiye’de 3 Büyük Medeniyet Sergisi”, Türkiye’nin tarihini, her medeniyeti simgeleyen nesnelere ve onların etkileyici bir şekilde sergilenmesi yoluyla tanıttı. Bu sergi 3 büyük Japon şehrinde düzenlendi ve son derece yüksek sayıda - 600.000 - ziyaretçisi oldu. Ayrıca, serginin ana sponsoru olan [NHK] Japon Yayın Kuruluşu da çok sayıda özel program yayınladı. Medyanın etkisini göz önünde bulunduracak olursak, şimdi çok sayıda Japon vatandaşının, Türkiye’nin büyüğünden eskiye göre daha fazla etkilendiğini düşünebiliriz.

“2003 Japonya’da Türkiye Yılı”, kazandığı inanılmaz popülerlikle 2 ay daha uzatılmasının ardından 2004 Mayıs ayında sona erdi. İçtenlikle umuyorum ki Türk

ve Japon insanları arasında gelişen bu ortak ilgi ve anlayış trendi azalıp kaybolmaz, aksine korunur ve güçlendirilir.

SÖYLEMEZ: Türk ve Japon lisanları arasında benzerlik var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Birçok kişiye göre Japon ve Türk lisanları arasında benzerlik var, özellikle gramer yapılarında. Fakat ben Türkçe’yi anlamakta büyük güçlük çekiyorum. Bence bu iki lisan birbirinden son derece farklı.

SÖYLEMEZ: Japonya Asya’nın bir parçası mı, yoksa Pasifik Okyanusu üzerinden Amerika’ya daha mı yakın?

BÜYÜKELÇİ ABE: Coğrafi ve tarihi açıdan Japonya şüphesiz Asya’ya aittir. Aynı zamanda, Amerika’nın Asya’daki rolü çok önemlidir. Japonya, Birleşik Devletler ile olan ittifakını güvenlik politikasının direği ve bölgedeki barış ve istikrarın temeli olarak görmektedir.

SÖYLEMEZ: Japonya’nın bugünkü ekonomik problemleri nelerdir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japon ekonomisi, özel sektöründeki iyiye doğru geniş çaplı gelişmelerle, sürekli iyileşmeye devam ediyor.

Kısa vadede beklenenlere değinecek olursak, dünya ekonomisi iyileştikçe ve özel sektör yola girdikçe, Japonya ekonomisinin de iyileşmesi beklenmektedir.

Diğer taraftan, yerli firmaların ürünlerinin fiyatları az da olsa artıyor ancak, tüketici fiyatları eksi seviyesinde kalıyor. Sonuç olarak, Japon ekonomisinin halen hafif bir deflasyon sürecinde olduğunu söyleyebilirim.

Deflasyonun üstesinden gelmek Japonya’nın ekonomi politikasının başlıca hedeflerinden biridir. Hükümet, Japonya Merkez Bankası ile birlikte, deflasyonun üstesinden gelebilmek ve düzenli, kuvvetli mali piyasaları eski haline geri getirmek için güçlü ve kapsamlı önlemler almaya devam edecektir. Ayrıca vergi, bütçe, sosyal sigorta, mali ve diğer alanlardaki yapısal reformları hızlandırmaktadır.

SÖYLEMEZ: Mayıs ayında temel atma töreni yapılan Demiryolu Boğaz Tüp Geçişi Projesi’ne (Marmaray) Japonya’nın yaptığı katkılara ilgili lütfen bizi aydınlatır mısınız?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japonya bu projeye JBIC (Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası) aracılığıyla kredi temin etmiştir. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü’nden sonra Asya ve Avrupa’yı birbirine bağlayan sembolik bir projeye Türk insanına ve Türk ekonomisine tekrar bir katkıda bulunmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Ayrıca duyduğum kadarıyla, bu projede kullanılacak olan tüp batırma inşaat sistemi benzersiz ve ileri teknoloji kullanılan bir yöntem. Japon müteahhit ve mühendislerin bu eşsiz projenin üstesinden gelebilmek için bu fırsattan faydalanmaları beni çok gururlandırdı.

SÖYLEMEZ: Japonya'nın Türkiye ile içinde bulunduğu başka bir ekonomik işbirliği projesi var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japonya, ODA (Resmi Kalkınma Yardımı) aracılığı ile bir takım sosyo-ekonomik yapılara ve sistem yapı projelerine destek olur. Türk ekonomisinin er ya da geç kalkışa geçeceğine inanan Japonya, işbirliği alanlarını çevre iyileştirme, deprem ve afet önlemleri, bölgesel farklılıkların azaltılması ve insan kaynaklarını geliştirme gibi konuları kapsayan projelere doğru genişletmiştir.

Japonya'nın ODA programlarının teknik işbirliği açısından sorumlusu olan Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) 1995 yılında Türkiye'de bir ofis açmış, uzmanlar ve gönüllüler göndererek, ekipman sağlayarak ve Japonya'ya eğitecek kişiler davet ederek Türkiye'ye teknik destek sağlamıştır. Trabzon'da kalkan üretimi için gerçekleştirilen Karadeniz'de Balık Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından uygulanan Denizcilik Eğitiminin Geliştirilmesi Projesi, halihazırda işleyen projelerden sadece birkaç örnek. Diğer yandan JBIC, Marmaray gibi büyük boyutlu yapısal projeler için Yen kredisi vermektedir.

Bu projelerin, Türk halkının refahına ve Türk ekonomisinin gelişimine katkıda bulunurken, ikili ilişkilerimizi daha da yakınlaştıracaklarını umuyorum.

SÖYLEMEZ: Türkiye ve Japonya arasındaki ilişkilerin daha da yakınlaşması için önerileriniz var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Daha önce de belirttiğim gibi, Japonlar ve Türkler arasındaki bireysel temaslar sonucunda oluşan karşılıklı anlayış çok önemlidir. Bu sebeple, turizmin geliştirilmesi sanırım en etkili yoldur. Daha fazla Türk'ün Japonya'yı daha sık ziyaret etmesini umuyorum. Aynı zamanda, eminim ki Türkiye'nin sonsuz turizm kaynaklarını Japon insanına tanıtmak ve Türkiye'ye daha fazla Japon çekmek, iki ülke arasında daha yakın ilişkiler kurmak için son derece etkili olacaktır.

“Ankara Ankara” Dergisi’nde Yayınlanan Röportaj

(Ağustos 2004, Sayı: 9, Sayfa: 46-50)

(Röportaj: Bahadır İleri)

Uzakdoğu'da bir adalar ülkesi olan Japonya, asıl ününü dünyanın dört bir yanına ihraç ettiği “Made in Japan” etiketli ürünlerle sağladı. Teknolojinin ana üssü olarak kabul edilen Japonya ile Türkiye arasındaki ilişkilerin ise 17. yüzyılda başladığı söyleniyor. 1887'de Prens ve Prenses Komatsu, Osmanlı İmparatorluğu'nu ziyaret etmişler, Padişah II. Abdülhamid ile görüşmüşler.

1889'da Padişah II. Abdülhamid, iade-i ziyaret amacıyla Tuğamiral Osman Paşa'yı Japonya'ya göndererek, Osmanlı İmparatorluğu yüksek nişanını İmparator Meiji'ye takdim etmesini istemiş. Ancak bu heyeti getiren Ertuğrul Firkateyni, dönüş yolculuğunda batmış ve Osman Paşa komutasındaki 581 denizci hayatını kaybetmiş. Bu deniz kazasından kurtulan 69 denizciye Japonya Hükümeti ve halkınca gösterilen yakın ilgiye ilişkin anlatılanlar Osmanlı topraklarına kadar ulaşıyor ve bu kaza vesilesiyle Japonlarla Türklerin tarihsel dostluk ilişkileri başlamış oluyor.

Biz de, bu uzaklardaki yakın halkla ilgili konuşmak, onları daha yakından tanımak için, Japonya Büyükelçisi Tomoyuki Abe'yi bu sayımıza konuk ettik.

SORU: Geçmişinde Avrupa sömürgesi olmayan ender Uzakdoğu ülkelerinden biri olan Japonya, Batı kültürünü kendi isteğiyle ve istediği şekilde kabul etmiş bir ülke olarak, kendi kimliğini nasıl tanımlıyor?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bir ülkenin kendi kimliğini tanımlamasının oldukça zor, hatta kimi zaman imkansız olduğunu düşünüyorum. Japonya, tüm dünya tarafından hassasiyetle vurgulanan ve büyük önem atfedilen demokrasi ve serbest piyasa ekonomisi gibi ilkelere inanan ve dünyayı ilgilendiren çeşitli konularda barışçı çabaları destekleyen ve bu yönde faaliyetler gösteren bir ülkedir.

SORU: Japonya, teknoloji ve ekonomide dünyaya meydan okuyor. 2. Dünya Savaşı'ndan mağlubiyetle çıkan, avantajsız bir coğrafya ve topraklara sahip Japonya, bu gelişmişlik düzeyini söylenildiği gibi çalışkanlığıyla mı elde etti?

BÜYÜKELÇİ ABE: Öncelikle bu iltifatınız için teşekkür etmek isterim. Japonya, özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası, ABD ve diğer Batılı ülkelerin gelişmiş ekonomik durumlarına bakarak kendisi de aynı gelişmişlik düzeyini yakalamayı amaçladı. Zannedirim, Japon insanının bazı karakter özellikleri de bahsettiğiniz hızlı gelişme ve kalkınmada etkili oldu. Japon halkı, Japon olma unsurunu bir özellik olarak kendinde gördü ve bu sayede ekip çalışması yapabileceklerine inanarak bu yolda ilerledi.

SORU: 2. Dünya Savaşı sırasında trajik bir şekilde topraklarına atom bombası atılan Japonya'da bu travmanın izleri hala sürüyor mu?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bu olayın Japon halkının hafızasında güçlü bir şekilde kalmaya devam edeceğini düşünüyorum. Hiroşima ve Nagasaki kentlerini ziyaret ettiğimde son derece duygusal anlar yaşayıp bu olayın etkilerini güçlü bir şekilde hissettim. Japonya ile ABD'nin temel olarak tarihsel bir düşmanlık içinde oldukları konusu ise gerçeği yansıtmıyor. Örneğin Japon-Rus Savaşı'nın ardından gerçekleştirilen barış anlaşmasında, ABD'nin önemli katkısı oldu. Yani, 2. Dünya Savaşı'na kadar ABD ile düşmanlık ilişkilerimiz yoktu. 2. Dünya Savaşı'nda ise, o zamanki ülke politikaları gereği Japonya ile ABD'nin savaşmalarının neticesinde çok acı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Savaşın ardından ABD, Japonya'ya karşı son derece farklı bir politika izlemiş ve Japonya'nın kalkınmasında önemli rol oynayarak Japon halkının ABD'ye karşı düşüncelerini önemli ölçüde değiştirmiştir.

SORU: Mevcut durumda Japonya, dünyanın 2. büyük ekonomik gücü. Öte yandan Avrupa Birliği'nin gittikçe büyüyen siyasi ve ekonomik bir birlik olarak ortaya çıkması Japonya'yı kaygılandırıyor mu?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bu durumun Japonya'nın kaygı duymasını gerektiren bir durum olduğunu düşünmüyorum. Aksine, AB'nin mevcut oluşumuyla birlikte dünya çapında büyük bir pazar doğuyor ve bu bağlamda yeni ekonomik faaliyetlerin gelişebileceği ortamlar hazırlanıyor. Japon sanayisi, sahip olduğu gücü devam ettirdiği sürece de bir sorun olacağını zannetmiyorum.

SORU: Japonya, Asya Pasifik bölgesindeki ekonomiler arasında serbest ticaret ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla kurulan APEC'e üye bir ülke. APEC'e üye ülkeler arasında da AB'dekine benzer bir ekonomik ve siyasi entegrasyon politikası var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Üye ülkelerin mevcut durumlarını göz önünde bulundurduğumuzda, APEC'in AB gibi bir birlik meydana getirmesinin oldukça zor olduğunu düşünüyorum. Bu ülkelerin tek bir ekonomik birlik haline gelmeleri mevcut durumda oldukça zor. Siyasi birlik oluşturmalarının ise, ekonomik birlik oluşturmalarından daha zor olduğu kanaatindeyim. Uzak gelecekte ne olacağını ise elbette bilemem.

SORU: Birleşmiş Milletlerin dünya politikasında yeterince aktif olduğunu düşünüyor musunuz?

BÜYÜKELÇİ ABE: BM'nin halihazırda ne derecede faal bir örgüt olduğu, ülkelerin BM'den beklentilerine göre büyük değişiklikler göstereceği için yorum yapmam uygun olmayacaktır. Japonya, BM ile ilgili çok sayıda reform yapılması

gerektiğini düşünmekte ve bu konuyu çeşitli ortamlarda bir çok kez dile getirmektedir.

SORU: BM Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesini düşünecek olursak, Japonya gerek nüfus gerek ekonomi olarak bu ülkelerin çoğundan daha avantajlı durumda. Japonya'nın da daimi üyelik gibi bir arzusu var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japonya'nın bu yönde bir arzusu var. Ancak, BM'nin bundan sonra ne şekilde değişeceği ve ne gibi reformların gerçekleşeceği gibi hususlar belli olmadıkça sadece üye olma arzusunun ifade edilmesi çok da anlamlı olmaz. Belirtmiş olduğum gibi, gerek BM'nin kendisinin ve gerekse BM Güvenlik Konseyi'nin yapısının değişmesi gerektiği hususunu ve nasıl değişmesi gerektiği konusundaki fikirlerini Japonya bundan sonra da dile getirmeye devam edecektir. Dünyanın hemen tüm ülkelerinin BM'e üye oldukları göz önünde bulundurulduğunda, ülkelerin fikirlerinin ortaya konulduğu bir platform olarak bu örgütün önemi ortadadır.

SORU: Japonya'nın, son olarak Rusya'nın da dahil olduğu G-7 Örgütü'ndeki etkinliği nedir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Örgütün G-7 ya da G-8 olarak adlandırılmasını bir kenara bırakacak olursak, Japonya Başbakanı'nın üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarıyla fikir alışverişlerinde bulunduğu bir ortam olduğunu ifade edebiliriz. Bu toplantılarda Japonya'nın teklifiyle bu gerçekleşti şu gerçekleşmedi diye size somut örnekler vermem mümkün değil; ancak bu örgütün son derece anlamlı faaliyetler yürüttüğünü ve Japonya'nın da buna dahil olduğunu belirtebilirim. Son Sea Island Zirvesi'ni örnek alarak, Irak, uluslararası terör ve genel olarak Ortadoğu'daki mevcut durumun gündeme getirildiğini söyleyebilirim.

SORU: Türkiye, 1999 yılında yaşadığı acı tecrübenin ardından depremle yaşamayı öğrenen bir ülke. Japonya'nın, deprem konusunda geliştirdiği özel bir politikası var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japonya bildiğiniz gibi bir deprem ülkesi ve depremin ne zaman ve nerede olacağı bilinmiyor. Okullarımızda depremle ilgili ders programları yapılıyor. Bu sebeple Japonların büyük bir bölümü, deprem sırasında ne yapacağını biliyor. 1995 Kobe Depremi'nde çok sayıda kurban verdik. Ancak bu depremden edindiğimiz deneyimlerle yeni politikalar ürettik ve binaların depreme karşı güçlendirilmesi ve yeni ulaşım kurallarının geliştirilmesi gibi uygulamalara geçtik.

SORU: Geçtiğimiz Nisan ayında Japonya'ya ziyarette bulunan Başbakan Erdoğan, iki ülke arasındaki ticaret açığının Türkiye aleyhine olduğunu belirterek Japon

işadamlarını Türkiye'de daha fazla yatırım yapmaya davet etti. Türkiye ile Japonya arasındaki ekonomik ilişkileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bu sorunun üç aşamalı bir cevabı var. Birincisi, iki ülke arasındaki dış ticaret ilişkilerinde "muhakkak eşitlik olmalıdır" diyemeyiz. Japonya da, petrol ihracatı yapan ülkelere karşı açık veriyor. Bu bağlamda bir ülkenin, ihtiyacı olan malları temin eden ülke karşısında bir ithalat fazlası vermesi doğaldır. 2. husus; birkaç yıl öncesine kadar hiç gündemde olmayan fakat hala Türkiye'nin Japonya'ya karşı en önemli ihraç kalemlerinden biri olan ton balığı hususu. Geçtiğimiz yıl, Türkiye'den Japonya'ya 40 milyon dolarlık ton balığı ihracı gerçekleştirildi. Japonlar, ton balığından yapılmış suşiyi çok severler. Bu sebeple Türkiye'de faaliyet göstermekte olan bir Japon firması, Marmara Denizi'nde ton balığı üretimine başlayarak ton balıklarını taze olarak Japonya'ya ihraç etmeye başlamış ve bu konuda da büyük başarı sağlamıştır. Bu konu dikkate alındığında Türkiye'nin hala ihracat olanaklarının gerçekleştirebileceği çok sayıda ürüne sahip olduğunu ve bunların özellikle doğal ürünler ile tarım ürünleri olduğunu söyleyebiliriz. Belki tek tek ele alındığında bu ihraç ürünlerinin parasal miktarının düşük olduğu düşünülebilir; ancak bütün bunlar birleştirildiğinde büyük rakamlara ulaşılacaktır. 3. husus da, Toyota'nın Adapazarı fabrikası. Toyota, gelecek yıl veya ondan sonraki yıl, Türkiye'nin en fazla ihracat yapan firması olmayı hedefliyor. Bu tip konular göz önünde bulundurulduğunda, Japonya ile Türkiye arasındaki dış ticaret açığının o kadar da büyük bir sorun olmadığını ifade edebiliriz.

SORU: Halihazırda otomotiv sektörünün Türk-Japon ticari ilişkilerinde önemli yer tuttuğu da düşünülürse, önümüzdeki dönem Türkiye'deki Japon yatırımlarında bir artış beklenebilir mi?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japon yatırımcılarının Türkiye'ye daha fazla gelmesi hususunda, Türk ekonomisine büyük katkılar sağlayan Toyota'yı örnek verebiliriz. Toyota firması sadece fabrika kurmakla yetinmemiş, aynı zamanda bu fabrikada çalışacak Türk işçileri Japonya'ya götürerek uzun süreli eğitim vermiştir. Eğitim süresince, işçilere teknolojik bilgilerin yanı sıra Toyota firmasının felsefesi de aktarılmış, öğretilmiştir. Bunun neticesinde, Toyota firmasının Türkiye'de üretilen otomobillerin, dünyada Toyota tarafından üretilen en iyi otomobiller arasında olduğu kabul edilmektedir. Türkiye'nin en önemli özelliklerinden biri, sahip olduğu potansiyel işgücüdür. Türk tarafı, Türkiye'nin AB'ye üye olması halinde Japonların AB pazarına kolaylıkla girebileceklerini söyleyerek, Japon yatırımcıların Türkiye'ye gelmelerini tavsiye etmektedir. Ancak Avrupa pazarına girmek hususu dikkate alındığında sadece Türkiye değil Polonya, Bulgaristan ve Romanya da aynı durumdadır. Bu sebeple Japon yatırımcıların Türkiye'ye gelmesinin teşvik edilebilmesi için Türkiye'nin hangi özelliklerini öne çıkaracağı ve yatırımcılara nasıl yaklaşacağı hususu son derece önemlidir.

“TOBB – Ekonomik Forum” Dergisi’nde Yayınlanan Röportaj

(Ağustos 2004, Sayfa: 70 – 73)

(Röportaj: Nart Bozkurt)

SORU: Lütfen, Japon halkının Türkiye hakkında ne kadar bilgi sahibi olduğu konusunda görüşünüzü bildirir misiniz?

BÜYÜKELÇİ ABE: Aslında, Japon halkının, ilgi çekiciliği, tarihsel ve kültürel özellikleri nedeniyle uzun zamandır Türkiye ile ilgilendiğini biliyorum.

Ancak, korkarım Japonların çoğu Türkiye hakkında yeterince bilgiye sahip değiller, ya da Türkiye hakkında “İslam”, “Kemal Atatürk”, “Dondurma”, “Futbol Gücü”, “Osmanlı İmparatorluğu” gibi çok sınırlı imaja sahipler. Bir çok Japon Türkiye’yi sıklıkla, komşusu Orta Doğu ülkeleri ile karıştırmaktadır.

Son yıllarda, artan sayıda Japon turistin Türkiye’yi ve Türk turistin Japonya’ya ziyareti ile “2002 Dünya Kupası” ve ayrıca “2003 Japonya’da Türkiye Yılı” organizasyonları sayesinde Japon halkının Türkiye’yi tanınmasında gittikçe artan bir gelişme yaşanmaktadır.

Ancak elbette, hala iki ülke arasındaki karşılıklı anlayışın artırılabilmesi pek çok alan mevcuttur.

SORU: İki ülkenin karşılıklı olarak birbirini tanınması açısından Türkiye tarafından hangi adımların atılması gerekir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Her ne şekilde olursa olsun, Japon halkının Türkiye hakkındaki bilgisini arttırmak önemli bir kilit noktasıdır. Bahsettiğim gibi, “2003 Japonya’da Türkiye Yılı” etkinlikleri, Japonya’da Türkiye hakkında doğru bir anlayışın yer etmesi açısından son derece etkili olmuştur. Bu tür çabalara devam etmemiz gerekir.

Japon halkının ilgisini çekmek üzere diğer ülkelerin geliştirdiği bazı başarılı teşebbüsler var. Örneğin, bir ülke her yıl, Japonya’nın büyük mağazalarından biriyle ortaklaşa ev sahipliği yaparak kendi ülkesinin ürünlerinin satış ve sergilenmesi gibi etkinlikleri düzenlemektedir.

Bir diğer ülke ise, Japon çocuk ve öğrencileri, kendi ülkesinin havayolu şirketi tarafından sağlanacak özel indirimli bilet ücreti karşılığında davet etmek üzere “evde konuk etme programı” düzenleme konusunda planlar yapmaktadır. Ben şahsen, insanların birbirlerinin ülkelerine geliş gidişlerinin karşılıklı anlayış açısından somut temeller oluşturacağı inancındayım.

SORU: İki ülke arasındaki turizm potansiyelinin geliştirilmesi için neler yapılmalıdır?

BÜYÜKELÇİ ABE: Kanımca turizm, Japon insanı ile Türk insanı arasındaki karşılıklı anlayışın bireysel temaslar yolu ile arttırılması yönünde atılacak ilk adımdır.

Türkiye'nin sınırsız turizm kaynakları Japon halkına yeterince tanıtılabilirse, inanıyorum ki çok daha fazla sayıda Japon turist Türkiye'yi ziyarete gelecektir.

Japonya'da Türkiye hakkında birçok seyahat el kitabı yayımlanmaktadır. Bunlardan oldukça kalın bazıları Türkiye'nin turistik yöreleri hakkında çok zengin bilgi içermektedir. Ancak, hala yazılmamış çok şey var ve bunlar Japon halkı tarafından bilinmemekte. Bu boşluğun doldurulması için, Japon seyahat acentelerinin turistik alanları ziyaret etmek üzere Türkiye'ye gelmelerinin çok yararlı olacağını düşünüyorum. Ayrıca, bu acentelerden ulaşım, konaklama, rehber kalitesi ve turizm ile ilişkili diğer konular hakkında görüşlerini bildirmelerinin istenmesi tavsiye edilebilir olarak gözükmemektedir. Türkiye, bu tür etkinliklerin ardından, mutlaka daha çok Japon turisti kolayca kendisine çekecektir.

SORU: 2003 Yılı, "Japonya'da Türkiye Yılı" olarak kabul edilmişti. Sizce bu etkinlikten yeterince sonuç alındı mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: "2003 Japonya'da Türkiye Yılı" sırasında, sergiler, dans gösterileri, konserler, filmler ve tiyatro performansları dahil 150'nin üzerinde resmi aktivite gerçekleştirildi, ayrıca Türk firmaları Japonya'nın çeşitli kentlerinde düzenlenen fuarlara katıldı. Türkiye'nin kültürü ve tarihi ayrıca Türk insanının istisnai cazibesi, mümkün olan en iyi şekilde ve doğrudan başarılı bir şekilde Japonya'da tanıtıldı ve Japon halkı arasında bir çok "Türkiye hayranının" oluşması sağlandı.

"2003 Japonya'da Türkiye Yılı", elde ettiği inanılmaz büyük çaplı popülaritenin iki aylık bir uzatmaya yol açmasının ardından, 2004 Mayıs ayında sona erdi. Japonya ile Türkiye arasındaki bu karşılıklı ilgi ve anlayışa yönelik büyüyen trendin azalmamasını ve korunarak daha da güçlenmesini temenni ediyorum.

Bu bağlamda, "2005, AICHI, EXPO Fuarı"nın önemini vurgulamak istiyorum. Bu fuar, Türkiye'ye olan ilginin daha da geliştirilmesi açısından gerçekten çok büyük bir fırsat olacaktır.

SORU: Lütfen "2005, AICHI, EXPO Fuarı"nın önemini biraz daha açar mısınız?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bu fuar, "Doğanın Bilgeligi" teması altında kültür ve medeniyet ile ilgili yeni ideallerin gerçekleştirilmesi imkanlarını araştıracaktır.

Türkiye Cumhuriyeti bu fuara katılacağını açıklamıştır. Ayrıntıları daha hazırlık aşamasında olmakla birlikte, duyduğum kadarıyla Türkiye'nin teması, kanımca oldukça uygun düşecek olan, "insanlık ve çiçekler" olacakmış. Türklerin az bilinen karakteri ve çekiciliği, Japon insanına tanıtılacak ve Türkiye büyük çiçek hayranlığı ile bilinen Japon halkının sempatisini kazanacaktır. Eminim ki Türk tarafı çok kaliteli bir sergi gerçekleştirmek ve Türk pavyonuna gelen tüm ziyaretçilere özgün Türk kültürünü tanıtmak için elinden gelenin en iyisini yapacaktır.

SORU: Türkiye'nin bölgesel konumu dikkate alındığında, üçüncü ülkelerde Japon-Türk ortak yatırımları açısından hangi adımlar atılmalıdır?

BÜYÜKELÇİ ABE: Türkiye'nin kendisi çok cazip bir pazar ve aynı zamanda Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Afrika, Kafkasya ve Orta Asya ülkelerinin kesişme noktasında bulunmakta.

Ekonomik ilişkiler, özel sektörün serbest ve bağımsız etkinliklerinin bir sonucu olduğundan, müşterek yatırım projelerini organize etmenin en iyi yolu, karşılıklı, doğrudan görüşmeler gerçekleştirilmesidir. Bu amaçla, iki ülkenin iş çevrelerinin birbirlerini tanıması ve deneyimlerini ticari ilişkiler içinde oluşturmasının sağlanması amacıyla bir araya gelmeleri konusunda daha fazla fırsat yaratılması arzusundayım.

Eğer, bu şekilde bir eşleştirme için bir Forum düzenlenmesi konusunda planınız var ise, ben ya da personelime size yardımcı olmaktan çok mutlu olacağız.

SORU: Irak'ın yeniden yapılandırılması ile ilgili olarak gündemde ortak projeler var mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Öncelikle, Japonya'nın Irak'a yaptığı yardımları özetlemek isterim.

24 Ekim 2003 tarihinde Madrid'de yapılan "Irak'ın Yeniden Yapılandırılması Konferansı"nda, Japonya, 5 milyar doları bulan mali yardım paketini açıkladı.

Paket, (a) 2004 yılı içinde acil ihtiyaçlar için Irak'a 1,5 milyar dolar hibeyi ve (b) yaklaşık 2007 yılına dek orta vadedeki ihtiyaçların karşılanması amacıyla, uygun koşullu ODA kredileri şeklinde, 3,5 milyar dolara kadar bir tutarı kapsamaktadır. Bu 1,5 milyar dolar tutarındaki hibenin, şu ana kadar 1,150 milyar dolarlık kısmı ödenmiş ya da tahsis edilmiştir.

Japonya, siyasi sürecin ilerlemesi ve borç konularının çözümü doğrultusundaki gelişmeleri dikkate alarak, 3,5 milyar dolar tutarındaki kredinin kullanılmasında enerji üretimi, eğitim, su ve halk sağlığını koruma tedbirleri, sağlık, istihdam ve altyapının geliştirilmesi alanlarına öncelik vermektedir.

Maalesef, şimdiye kadar, Türk ve Japon firmaları arasında gerçekleşen her hangi bir müşterek inşaat projesi duymadım. Irak'taki güvenlik durumu o kadar ciddi boyutlardadır ki hem Türkiye hem de Japonya, orada insanların tekrar güvenli bir şekilde hareket edebilecekleri normal duruma dönülmesini beklemelidir.

Irak'taki durum istikrar bulduğunda, Japonya'nın işbirliği projesi çerçevesinde, Irak halkının Türkiye'de eğitilmesini kapsayan Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA)'nın "Üçüncü Ülke Eğitim Programı" projesi dahil olmak üzere, müşterek projeleri dikkate almaya başlayabiliriz.

SORU: Japon Yatırımcılar Türkiye'nin potansiyelini nasıl değerlendirmekteler?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bir çok Japon iş adamının bu konuda sözünü ettiği ilk avantaj, Türkiye'nin AB ülkelerine ve ayrıca Kafkasya ve Orta Asya'nın ümit verici gelişmekte olan ülkelerine ihracat için çok iyi konumlanmış bir üs olmasıdır.

Sözü edilen diğer bir değer ise iş gücü kalitesidir. Genç Türk insanının sebatlı çalışması ve çalışkanlığı sayesinde, iyi planlanmış bir eğitim çok başarılı sonuçlar vermektedir. Bu durum diğer ülkelere kıyasla, Türkiye'de göreceli olarak yüksek olan iş gücü maliyetinin dezavantajını dengelemektedir.

Eminim ki yatırımcılar, Haziran 2003 tarihinde Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun yasalaşmasını takiben yatırım ortamının iyileşmesi için yapılan düzenlemeler konusuna büyük önem vermektedirler. Bu kanun somut olarak uygulamaya geçtiğinde, Türk tarafının Japon iş adamlarının da fikirlerini alarak yatırımcıya daha dost sistemleri ve reformları hayata geçireceğini ümit ediyoruz.

SORU: Japon yatırımlarının Türkiye'ye çekilmesinin önündeki engeller nelerdir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bir çok Japon iş adamından duyduğum şikayet, "Türkiye'de oyunun kurallarının çok net olmadığı" şeklindedir.

Müsaade ederseniz, bu bağlamda 2 konuya değinmek istiyorum. Bunlardan birincisi çalışma izinleri konusudur. Yabancı iş adamları için çalışma izinlerini verme yetkisi geçen yıl Hazine Müsteşarlığı'ndan Çalışma Bakanlığı'na devredildi. Bu yetki devrinden sonra, iş adamları çalışma izni alabilmek için 3 aydan fazla bir süre beklemek zorunda kalmaktadırlar, ayrıca yetkili birime sunulacak belge çeşitlerinin sayısı aniden arttırılmıştır. Bunun bir sonucu olarak, bu kişiler, Türkiye'de iş yapmakta büyük güçlük çekmektedirler.

Diğer bir sorun da CE işareti zorunluluğudur. AB ülkelerine mal ihraç etme konusunda deneyime ve dolayısıyla CE işareti konusunda da ayrıntılı bilgiye sahip

olan firmalar dahi, mallarının Türkiye'ye ithalatında güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.

Biz bu sorunları çözme konusunda hiçbir çabayı esirgemeyen ilgili merciler ile bunların bir sonuca ulaştırılması için yoğun emek harcadık, ancak sözü edilen problemlerden bazıları hala çözülmemiş durumdadırlar.

Türkiye'deki piyasalar Japon iş adamlarına yeterince şeffaf ve öngörülebilir hale geldiğinde, Japon yatırımlarının Türkiye'ye gelmesi daha da kolaylaşacaktır.

SORU: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) her iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi açısından ne gibi katkılarda bulunabilir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Eğer TOBB, yukarıda sözünü ettiğim bazı önerileri dikkate alarak bunların gerçekleştirilmesi için inisiyatifini ele alırsa, Japonya Büyükelçiliği kendileri ile birlikte çalışmaktan mutluluk duyacaktır ve iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler düzgün bir şekilde ve hızla gelişecektir. Rüyalarımızın yakında gerçekleşeceğini ümit ediyorum.

“Briefing” Dergisi’nde Yayınlanan Röportaj

(29 Kasım 2004, Sayı: 1522)

(Röportaj: İlnur Taş)

(*Röportajın aslı İngilizce olup, EBA ve Japonya Büyükelçiliği tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir.)

Kendinden emin, serinkanlı ve uzak görüşlü bir diplomat olarak nitelendirebileceğimiz Japonya Büyükelçisi Tomoyuki Abe, Ekonomi Muhabirimiz İlnur Taş’ın Türkiye ve Japonya’yı ilgilendiren bir çok konuda sorduğu soruları içtenlikle cevapladı ve şahsi görüşlerini bizimle paylaştı.

BRIEFING: Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyelik başvurusuyla birlikte yaşanan gelişmeleri Uzakdoğulu bir diplomat olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

BÜYÜKELÇİ ABE: Türkiye serbest pazar ekonomisine, demokrasiye ve kültürel çeşitliliğe, ekonomik, sosyal ve politik anlamda inanan bir ülkedir ve bunun tabii bir sonucu olarak da Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne başvurusu olmuştur. Türkiye’nin üyeliğine karşı Avrupa Birliği’nden gelen bazı karşıt görüşler göz önüne alındığında, Türkiye’nin bu tepkilerin giderilmesi için daha fazla çaba göstermesi gerekmektedir. Türkiye, gösterilen bu çabalar sayesinde sosyal anlamda da ilerleme kaydedecektir.

BRIEFING: Geçmiş diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok da eskilere dayanmayan ve Osmanlı Dönemi padişahlarından II. Abdülhamid devrinden itibaren resmi bir nitelik kazanan Japonya-Türkiye ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

BÜYÜKELÇİ ABE: Türkiye ve Japonya arasındaki ilişkilerin daha yakın ve daha derin olması gerektiğini düşünüyorum. İki ülke ticari ilişkileri, olması gerekenden çok daha düşük seviyededir. İlişkileri daha anlamlı ve sürekli kılmamızın yolunun öncelikle her iki ülke arasındaki turizm ilişkilerinin geliştirilmesinde yattığını düşünüyorum.

Türkiye ile Japonya arasındaki ilişkiler 100 yılı aşkın bir geçmişe sahiptir ve diplomatik ilişkilerimizin tesisi üzerinden de 80 yıl geçmiş olmasına karşın, Japon sanayisinin Türkiye’de fabrika kurarak üretime başlaması sadece 15 - 16 yıl öncesine dayanmaktadır. Bu anlamda, Türkiye ile Japonya’nın ekonomik ortaklık alanındaki faaliyetleri henüz yeni başlamıştır. Halen Türkiye’de üretim merkezi bulunan Japon firmalarının sayısı 20’ye ulaşmamıştır. Japonya açısından en önemli konu, bugüne kadar Türkiye’ye gelerek başarı elde eden Japon firmalarının tecrübelerinin Japon ekonomi dünyasına aktarılmasıdır. Bu sayede, yurt dışında üretim merkezleri arayan Japon firmalarında Türkiye’nin olanakları hakkında bir imaj oluşturma imkanı olacaktır.

BRIEFING: Japonya Hükümeti, “Yerel Projeler İçin Hibe Yardımı Programı” uygulamakta ve kültürel alandaki kuruluşlara çeşitli yardımlarda bulunmaktadır. 2005 yılı içerisinde bu yardımlar devam edecek midir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Türkiye, ekonomik temelleri oldukça sağlam bir ülke olduğundan, Japonya’nın hibe yardımı gerçekleştirebileceği bir ülke değildir. Ancak, Yen kredisi sağlanması ve teknolojik işbirliği yoğun olarak sürdürülmektedir. Ünlü Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, Yen kredisiyle inşa edilmiştir. Bu yıl Mayıs ayında temel atma töreni gerçekleştirilen Marmaray Demiryolu Boğaz Tüp Geçiş Projesi de Japonya’nın işbirliği yapmakta olduğu bir diğer projedir. Teknolojik işbirliği alanında ise, deprem zararlarının azaltılmasına yönelik politikalar ve insan kaynakları eğitimi gibi çeşitli konularda işbirliği ilişkileri sürdürülmektedir. Bu tarz işbirliği faaliyetlerinin, kısa bir süre sonra kalkışa geçecek aşamada olan Türkiye ekonomisine anlamlı katkıları olduğunu ve aynı zamanda ülkelerimiz arasındaki iyi ilişkilerin gelişmesine yönelik bir adım olduğunu düşünüyorum.

BRIEFING: Kaman Kalehöyük kazıları Japon Prensi Tomohito Mikasa tarafından finanse edilmektedir. Bu tür örnekler çoğalacak mı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Kaman Kalehöyük’teki kazılar Prens Mikasa’nın özel himayesinde devam etmekte ve onun sayesinde de kazılar Japon özel sektör tarafından desteklenmektedir. Kültürel anlamda hükümetimiz tarafından bir kereye mahsus yardım ve hibeler verilmektedir. Ancak, zaman alan ve uzun süren projeler için mutlaka özel sektörden destek alınması gerekmektedir.

BRIEFING: Birçok Japon firması Türkiye’de faaliyetlerini sürdürürken Türk yatırımcıları aynı oranda Japonya’da göremiyoruz. Bunun sebebi nedir? Ve Türk yatırımcılar Japonya’da hangi alanlarda faaliyet gösterebilirler?

BÜYÜKELÇİ ABE: Türk ürünleri Japonya’da tanınmıyor. Öncelikle ürünlerinizin Japonya’da tanıtılması gerekmektedir. Türk yatırımcılar Japonya’da yatırım yapmak için gelecekte gelişmesi öngörülen alanlar seçilebilir ve bu sayede iki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler de artabilir. Somut bir yatırım alanı telaffuz etmek güç, ancak örnek vermek gerekirse yiyecek ve eğlence sektörü ilk başta akla gelen alanlardır diyebiliriz. Türkiye’nin inşaat sektörü çok güçlü. Ancak Japonya’nın da inşaat sektörü güçlü. Dolayısıyla Türk inşaat sektörü Japonya’ya girdiği takdirde çok ciddi bir rekabetle karşı karşıya kalacaktır.

BRIEFING: Lütfen bizi Japonya ve Türkiye’nin işbirliği yaptığı en son proje hakkında bilgilendirebilir misiniz?

BÜYÜKELÇİ ABE: En son proje, Üçüncü Ülke Eğitim Programı'nın Birinci Kursu olan ve EİE (Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü) ile JICA'nın (Japonya Uluslararası İşbirliği Teşkilatı) Komşu Ülkeler için kurduğu işbirliği temelleri üzerine kurulan "Uluslararası Enerji Yöneticisi Kursu"dur, ve 22 Kasım – 03 Aralık 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Japonya Hükümeti gelişmekte olan ülkelerle, çeşitli programlar çerçevesinde, JICA aracılığıyla teknik işbirliği gerçekleştirir. Bunlardan biri de "Üçüncü Ülke Eğitim Programı"dır ve 1974'ten bu yana bir çok ülkede yürütülmektedir. Bu program çerçevesinde ev sahibi ülkeden resmi bir kurum, Japonya Hükümeti'nin sunduğu destekle, belirlenmiş konularla ilgili, gelişmekte olan diğer komşu ülkeler için bir eğitim programı düzenler.

Bu programla, katılımcılardan mesleki bilgilerini geliştirmeleri beklenir ve böylece Türkiye, Japonya, ve davetli ülkeler arasında uzun zamandır süregelen iyi ilişkiler daha da güçlenecektir.

BRIEFING: Önümüzdeki yıllar içerisinde Japonya, enerji kaynakları konusunda sıkıntı yaşamamak için ne gibi önlemler aldı?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japonya enerji ile ilgili birçok sıkıntı yaşamıştır. Ancak yeni enerji kaynakları bulunurken farklı bir problem ortaya çıkmaktadır, ki bu da çevre kirliliğidir. Şu an için etkin olan enerjiyi daha temiz ve verimli bir şekilde kullanmak gerekir. Çevreye daha az zarar veren enerji kaynaklarının kullanılması gerekmektedir.

Japonya'da petrol ve nükleer santraller kullanılmaktadır. Tabii ki rüzgar gücü, güneş enerjisi ve farklı kimyasal maddeler kullanan geleceğin enerji kaynakları konusunda da çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

BRIEFING: Bölgesel konulara değinecek olursak, Kıbrıs konusu nasıl çözüme ulaştırılabilir? Bir diplomat gözüyle nasıl bir çözüm öneriniz olabilir?

BÜYÜKELÇİ ABE: Öncelikle bu problemin çözümü adada yaşayan iki halka dayanmaktadır. 24 Nisan 2004 tarihinde bir çözüm önerisi referanduma sunuldu, ancak başarılı olamadı. Çözüm önerilerinden bir tanesi de daha önce Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından teklif edilmişti.

Uluslararası politikalar her zaman için karmaşık bir oyundur ve geçmişteki bu öneri hala canlılığını korumaktadır. Kuşkusuz adanın her iki halkı da kendilerini tatmin edecek bir çözüm yolu bulmak zorundadır.

BRIEFING: Ortadoğu sorunu nasıl çözüme ulaşabilir? Filistin-İsrail Savaşı'nda hangi tarafı haklı görüyorsunuz? Barış ve sükunet rüzgarlarının Ortadoğu'da esmesini istemeyen güç kaynakları mı var?

BÜYÜKELÇİ ABE: Bir çok lider bölgeye huzur ve denge getirebilmek için uzun yıllardan beri çalışmaktadır. Tarihi bir gerçek var ki; her iki ülke halkında da çok fazla kin ve nefret birikmiştir. Sonucu hiçbir zaman yapıcı olmayan zincirleme bir şiddet süre gelmektedir. Bu tür zincirleme reaksiyonların kesilmesi gerekmektedir. Ancak bunun yok edilmesi de kolay değil çünkü her iki tarafta da aşırı radikaller mevcut. Dolayısıyla oluşturulması istenen bu yapıcı süreç sürekli olarak bu aşırı radikal kişilerce engellenmektedir. Bu sorunun üstesinden gelinmesi için her iki tarafın da çok yüksek toleransa ihtiyacı vardır. Ancak bu şekilde bölgede huzur ve güven ortamı oluşturulabilir. Aksi takdirde dünyanın bu bölgesi gün geçtikçe alevlenen bir şiddet bölgesi haline gelecektir.

BRIEFING: Japon ordusu, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez deniz aşırı bir çatışma bölgesine asker yolladı. Amerika'nın müttefiki olan bir ülke olarak Irak'ın bugünkü durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz ?

BÜYÜKELÇİ ABE: Japonya Irak'a savaş gücü göndermedi. Şu anda Irak'ta bulunan Japon Öz Savunma Kuvvetleri personeli bölgedeki yeniden yapılandırma ve inşa çalışmaları için orada bulunmaktadır. Ancak Irak'taki durum son derece istikrarsız olduğu için oraya siviller gönderilmemiştir. Bu bağlamda Irak'ın güneyindeki Samava kentine insani amaçlı görev yapmak üzere giden Japon Öz Savunma Kuvvetleri personeli hiçbir şekilde askeri operasyonda bulunmamaktadır. Sadece kendilerine karşı bir saldırı gerçekleştirildiği takdirde, kendilerini savunmaya yetkilidirler.

Irak'ı şimdi olduğu gibi bırakmanın bölgenin barış ve huzuru için doğru olduğunu düşünmüyoruz. Bölgede barış, istikrar ve güven ortamının sağlanabilmesi için anahtar durumda olan ülke varlıklı ve zengin bir Irak'tır. Bu anlamda biz Japonya olarak bu sürece kesinlikle katkıda bulunmak istiyoruz.

III- Tablolar

Tablo 1 - Japonya – Türkiye İlişkileri Kronolojisi

Tarih	Japonya – Türkiye İlişkileri	Referans Bilgi
1868		Japonya’da Meiji Restorasyonu’nun gerçekleştirilmesi
Kasım 1871 - Eylül 1873		Tomomi Iwakura başkanlığındaki heyetin Japonya İmparatoru Meiji tarafından Amerika ve Avrupa’ya gönderilmesi
11-23 Nisan 1873	“Iwakura Heyeti”nden Genichiro Fukuchi ve Mokurai Shimaji’nin İstanbul’u ziyareti	
Temmuz 1875	Japonya ve Osmanlı arasında diplomatik ilişkiler tesis edilmesinin Japonya Dışişleri Bakanı Terashima tarafından önerilmesi	
1876	Japonya’nın Londra Elçiliği katibi Hiroshi Nakai’nin İstanbul’u ziyareti	
Nisan 1877-1878		Osmanlı-Rus Harbi
Kasım 1878	Japonya İmparatorluk Donanması’na bağlı eğitim gemilerinden oluşan bir filonun İstanbul’a gelmesi ve heyetin Sultan II. Abdülhamid tarafından kabulü	
Mart 1881	İstanbul’a gelen Japonya Dışişleri Bakanlığı memuru Masaharu Yoshida’nın Sultan II. Abdülhamid tarafından kabulü ve “Japonya-Osmanlı Dostluk Anlaşması”nın imzalanması yönündeki ikili görüşmelerin ilerletilmesine karar verilmesi	
Ekim 1887	Japonya İmparatoru Meiji’nin yeğeni Prens Komatsu’nun Türkiye’yi ziyareti ve Sultan II. Abdulhamid ile görüşmesi	
Temmuz 1889	Ertuğrul Firkateyni’nin İstanbul limanından Japonya’ya doğru yola çıkışı	
7 Haziran 1890	Ertuğrul Firkateyni’nin Japonya’nın Yokohama Limanı’na varışı	
13 Haziran 1890	Ertuğrul Firkateyni Komutanı Osman Paşa’nın İmparator Meiji tarafından kabulü	
15 Eylül 1890	Ertuğrul Firkateyni’nin Yokohama limanından ayrılışı	
16 Eylül 1890	Ertuğrul Firkateyni’nin Kushimoto şehri (eski adı Oshima Köyü) Kashinozaki köyü kıyılarında batması. 650 kişilik mürettebattan sadece 69 kişi hayatta kaldı.	

5 Ekim 1890	Kongo ve Hiei adlı Japon savaş gemilerinin Ertuğrul’un hayatta kalan 69 mürettebatını İstanbul’a götürmek üzere Japonya’nın Shinagawa limanından yola çıkışı	
2 Ocak 1891	Japon gemileri Kongo ve Hiei’nin İstanbul limanına varışı	
5 Ocak 1891	Japon heyetinin Sultan II. Abdülhamid tarafından kabulü	
10 Şubat 1891	Kongo ve Hiei’nin İstanbul limanından ayrılışı. Shotaro Noda’nın İstanbul’da kalmaya devam etmesi	
Mayıs 1891	Kongo ve Hiei’nin Japonya’ya varışı	
Ocak 1892	Torajiro Yamada’nın (1866-1957), İstanbul’a gitmek üzere Japony’dan hareketi	
Nisan 1892	Torajiro Yamada’nın İstanbul’a gelişi. Yamada, 1. Dünya Savaşı’nın başladığı 1914 yılına kadar burada kalmıştır.	
Mayıs 1893	Japonya’nın Almanya Büyükelçisi Shuzo Aoki’nin Sultan II. Abdülhamid tarafından kabulü ve “Japonya-Osmanlı Dostluk Anlaşması” imzalanması üzerine görüşmeler gerçekleştirilmesi	
21 Aralık 1893	Japonya Hükümeti’nin “Japonya-Osmanlı Dostluk Bildirisi” kanun taslağı üzerinde karara varması	
Ağustos 1894 - Mart 1895		Çin-Japonya Savaşı
Ekim 1895	Japonya Hükümeti’nin, Osmanlı İmparatorluğu ile “Japonya-Osmanlı Dostluk Anlaşması” üzerine Japonya’nın Berlin Büyükelçiliği üzerinden görüşmeler yapılması üzerine talimat vermesi	
Nisan - Aralık 1897		Osmanlı-Yunan Savaşı
Şubat 1904 - Mayıs 1908		Rusya-Japonya Savaşı
Şubat 1907	Japonya Hükümeti Osmanlı’ya savunma ataşesi göndermeye başladı.	
Temmuz 1908		Jön Türk Hareketinin başarıya ulaşarak Sultan II. Abdulhamid’i İkinci Meşrutiyet’in ilanına zorlaması
Ekim 1912		Birinci Balkan Savaşı
Haziran - Temmuz 1913		İkinci Balkan Savaşı
Haziran 1914 - Kasım 1918		Birinci Dünya Savaşı
Haziran 1919		Versay Anlaşması

10 Ağustos 1920		Sevr Anlaşması
18 Nisan 1921		Japonya'nın Türkiye'deki ilk diplomatik temsilcisi Sadatsuchi Uchida'nın göreve başlaması
24 Temmuz 1923		Lozan Anlaşması
13 Ekim 1923		Ankara'nın başkent oluşu
29 Ekim 1923		Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı
6 Ağustos 1924	Japonya Hükümeti'nin Lozan Anlaşması'nı imzalayarak Türkiye Cumhuriyeti'ni tanınması	
Şubat 1925	Osaka Ticaret Odası bünyesinde Japonya-Türkiye Dış Ticaret Derneği'nin kurulması	
23 Mart 1925	Japonya'nın Türkiye Büyükelçiliği'nin İstanbul'da açılması	
7 Temmuz 1925	Türkiye'nin Japonya Büyükelçiliği'nin Tokyo'da açılması	
17 Ekim 1925	Japonya'nın ilk Türkiye Büyükelçisi Yukichi Obata'nın göreve başlaması	
21 Ekim 1925	Japonya Büyükelçisi Obata'nın imtihatnamesini T.C. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal'e sunması	
Nisan - Mayıs 1928	Japonya-Türkiye Dış Ticaret Derneği'nin önerisiyle "Yakın Doğu Dış Ticaret Konferansı"nın İstanbul'da düzenlenişi	
Haziran 1928	Japonya-Türkiye Derneği'nin Tokyo'da kurulması	
Ağustos 1928	Japonya-Türkiye Dış Ticaret Derneği tarafından düzenlenen Ertuğrul Firkateyni Anma Törenleri	
Şubat 1929	Japonya-Türkiye Derneği tarafından Ertuğrul Firkateyni Anıtı'nın inşası	
7 Nisan 1929	Türkiye'nin Japonya Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Cevat Bey'in göreve başlaması	
Haziran 1929		Japonya İmparatoru Showa'nın Oshima Köyü'nü (Ertuğrul Firkateyni'nin battığı Kushimoto şehrinin eski adı) ziyareti
Ekim 1930	Japonya-Türkiye Ticaret ve Denizcilik anlaşmasının imzalanması	
Ocak 1931	Japon Prensi Takamatsu'nun Türkiye'yi ziyareti	
Temmuz 1936		Montrö Anlaşması'nın imzalanması (Japonya Anlaşmayı Şubat 1937'de onaylamıştır).

27 Ekim 1937	Japonya Büyükelçiliği'nin İstanbul'dan Ankara'ya taşınması.	
Eylül 1939 - Ağustos 1945		İkinci Dünya Savaşı
1940	Ertuğrul Faciası 50. Yılı Anma etkinlikleri	
8 Aralık 1941		Japonya'nın İkinci Dünya Savaşı'na katılımı
6 Ocak 1945	Türkiye'nin Japonya ile diplomatik ilişkilerini kesmesi	
23 Şubat 1945	Türkiye'nin Japonya ve Almanya'ya savaş ilanı	
15 Ağustos 1945		Japonya'nın koşulsuz teslim olması
Haziran 1950 - Temmuz 1953		Kore Savaşı
Eylül 1951		San Francisco Barış Anlaşması (Yürürlük Tarihi: Nisan 1952)
Haziran 1952	Türkiye'nin Japonya Büyükelçiliği'nin tekrar açılışı	
Kasım 1952	Türkiye'nin Japonya Büyükelçisi İzzet Aksular'ın Tokyo'da göreve başlaması	
Mart 1953	Japonya'nın Türkiye Büyükelçiliği'nin tekrar açılışı	
Mayıs 1953	Japonya Büyükelçisi Shinichi Kamimura'nın Ankara'da göreve başlaması	
1957	Japonya ile Türkiye arasında vize muafiyetinin kabulü	
Nisan 1958	T.C. Başbakanı Adnan Menderes'in Japonya'yı ziyareti	
Mayıs 1960		Türkiye'de 1960 İhtilali
Nisan 1963	Prens ve Prenses Takahito Mikasa'nın Türkiye'yi ziyaretleri	
Kasım 1963		Kıbrıs ihtilafı başladı
1 Ocak 1965	Japonya'nın İstanbul Konsoloslugu'nun açılışı (Konsolosluk statüsü 1972 yılının Kasım ayında Başkonsolosluk düzeyine yükseltilmiştir.)	
Ekim 1973		Dördüncü Orta Doğu Savaşı ve Petrol Krizi
Temmuz 1974		İkinci Kıbrıs ihtilafı
Eylül 1980		Türkiye'de 1980 İhtilali
Eylül 1980 - Ağustos 1988		İran-İrak Savaşı
Ağustos 1983	Japonya Dışişleri Bakanı Shintaro Abe'nin Türkiye'yi ziyareti	
Aralık 1983		Turgut Özal'ın Başbakan oluşu
19 Mart 1985	Tahran'da mahsur kalan Japon vatandaşlarının Türk Hava Yolları tarafından düzenlenen özel seferle kurtarılması	

Mayıs 1985	T.C. Başbakanı Turgut Özal'ın Japonya'ya ziyareti	
Haziran 1986	Prens ve Prenses Takahito Mikasa'nın Türkiye'yi ikinci ziyaretleri	
1987	Japonya'da Keidanren bünyesinde Türk İş Konseyi'nin kuruluşu	
Temmuz 1988	Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışı	
Şubat 1989	T.C. Başbakanı Turgut Özal'ın merhum Japonya İmparatoru Hirohito'nun cenaze merasimine iştiraki	
1989	Japonya-Türkiye Havacılık Anlaşması	
1990	Ertuğrul Faciası 100.Yıl Anma etkinlikleri	
Ağustos 1990	Japonya Dışişleri Bakanı Taro Nakayama'nın Türkiye'yi ziyareti	Irak'ın Kuveyt'i işgali
Eylül 1990	Prens ve Prenses Tomohito Mikasa'nın Türkiye'yi ziyaretleri	
Ekim 1990	Japonya Başbakanı Toshiki Kaifu'nun Türkiye'yi ziyareti	Almanya'nın birleşmesi
Kasım 1990	T.C. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın tahta çıkma törenine iştiraki	Japonya İmparatoru Akihito'nun tahta çıkışı
Ocak - Nisan 1991		Birinci Körfez Savaşı
Şubat 1992	Japonya-Türkiye Yatırımların Teşviki Anlaşması (Şubat 1993'de yürürlüğe girmiştir)	
Aralık 1992	T.C. Başbakanı Süleyman Demirel'in Japonya'ya ziyareti	
Mart 1993	Japonya-Türkiye Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (1994 yılının Kasım ayında yürürlüğe girmiştir)	
Nisan 1993		T.C. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın vefatı
Eylül 1993	Türk-Japon Vakfı Kültür Merkezi'nin temel atma töreni. Prens ve Prenses Takahito Mikasa törene katılmışlardır.	
Ocak 1995		Japonya'da Kobe Depremi
Şubat 1995	T.C. Başbakanı Tansu Çiller'in Japonya'ya ziyareti	
Mayıs 1996	Japonya Dışişleri Bakanı Yukihiko Ikeda'nın Türkiye'yi ziyareti	
Mayıs 1998	Türk-Japon Vakfı Kültür Merkezi'nin açılış töreni. Prens ve Prenses Tomohito Mikasa (Prens Takahito Mikasa'nın oğlu) törene katılmışlardır.	
Ağustos 1999	Japonya Dışişleri Bakanı Masahiko Komura'nın Türkiye'yi ziyareti	
Ağustos 1999		Türkiye'de Marmara Depremi
Kasım 1999		Türkiye'de Düzce Depremi

Nisan 2000	T.C. Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in Japonya'ya ziyareti	
Haziran 2000	Ertuğrul Faciası'nın 110.Yılı Anma etkinlikleri	
Ocak 2001	Japonya Devlet Bakanı ve eski Başbakanı Ryutaro Hashimoto'nun Türkiye'yi ziyareti	
Ocak 2002	Japonya Dışişleri Bakanı Makiko Tanaka'nın Türkiye'yi ziyareti	
Haziran 2002		Kore ve Japonya tarafından düzenlenen 2002 FIFA Dünya Kupası Şampiyonası
Ekim 2002	Prens Tomohito Mikasa'nın Türkiye'yi ziyareti	
Şubat 2003	"2003 Japonya'da Türkiye Yılı" açılış töreni. T.C. Başbakan Yardımcısı Ertuğrul Yalçınbayır törene katılmıştır.	
Haziran 2003	Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Bülent Arınç'ın Japonya'ya ziyareti	
Haziran 2003	Prens Tomohito Mikasa ve Kızı Prenses Akiko'nun Türkiye'yi ziyaretleri	
Ağustos 2003	T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'nun Japonya'ya ziyareti	
Eylül 2003	Japonya Senato Başkanı Yardımcısı ve Japonya-Türkiye Senato Dostluk Grubu Başkanı Shoji Motooka'nın Dostluk Grubu üyesi bazı parlamenterlerle birlikte Türkiye'yi ziyareti	
Ekim 2003	Prens ve Prenses Tomohito Mikasa'nın Türkiye'yi ziyaretleri	
15 Kasım 2003 20 Kasım 2003		İstanbul'da bombalı saldırılar
Aralık 2003	T.C. Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'ün Japonya'ya ziyareti	
Nisan 2004	T.C. Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Japonya'ya ziyareti	
Mayıs 2004	Marmaray Demiryolu Boğaz Tüp Geçiş Projesi'nin temel atma töreni	
Temmuz 2004	Kaman-Kalehöyük Anadolu Arkeoloji Enstitüsü'nün açılış töreni. Prens Tomohito Mikasa törene katılmıştır.	

Kaynaklar:

- KAMEI, Takayoshi, MIKAMI, Tsuguo, HAYASHI, Kentaro, HORIGOME, Yozo (Ed.), *Sekaishi Nenpyo-Chizu* (Dünya Tarihi Kronolojisi ve Atlas), Tokyo: Yoshikawa Kobunkan, 2004.
- KUME, Kunitake (Ed.), *Beiu Kairan Jikki* (Amerika ve Avrupa Kayıtları), Tokyo: Iwanami Shoten, 1982.
- IKEI, Masaru, SAKAMOTO, Tsutomu (Ed.), *Kindai Nihon To Toruko Sekai* (Modern Japonya ve Türk Dünyası), Tokyo: Keiso Shobo, 1999.
- NAGABA, Hiroshi, *Kindai Toruko Kenbunroku* (Modern Türkiye Üzerine Gözlemler), Tokyo: Keio Gijuku Daigaku Shuppankai, 2000.
- MATSUTANI, Hironao, *Nihon-Toruko Koshoshi -Kaisetsu To Shiryō-* (Belgelerle Japon-Türk İlişkileri Tarihi), Tokyo: Okazaki Kenkyujo, 1999.

Tablo 2 - Japonya Ankara Büyükelçiliği Misyon Şefleri

Görevlendirilme Tarihi	Görev	Ad-Soyad
Nisan 1921	Ortaelçi	Sadatsuchi Uchida
Ocak 1923	Büyükelçi	Sadatsuchi Uchida
Temmuz 1923	Başkatip	Akio Kasama
Ocak 1925	Müsteşar	Shiro Hanaoka

Mart 1925 tarihinde Japonya Büyükelçiliği binası hizmete girdi.

Mart 1925	Geçici Maslahatgüzar	Shiro Hanaoka
Kasım 1925	Büyükelçi	Yukichi Obata
Ekim 1928	Başkatip	Hitoshi Ashida
Kasım 1929	Müsteşar	Hyoji Nihei
Nisan 1930	Büyükelçi	Isaburo Yoshida
Ocak 1932	Geçici Maslahatgüzar	Yoshiatsu Murakami
Aralık 1932	Büyükelçi	Isaburo Yoshida
Eylül 1933	Büyükelçi	Kintomo Mushanokoji
Mart 1935	Büyükelçi	Iemasa Tokugawa
Şubat 1937	Büyükelçi	Toshihiko Taketomi
Ekim 1940	Büyükelçi	Sho Kurihara

- 31.01.1946 tarihinde Japonya Ankara Büyükelçiliği diplomatları Japonya'ya çağrıldı.

- 16.03.1953 tarihinde Japonya Ankara Büyükelçiliği diplomatları yeniden göreve başladı.

Mayıs 1953	Büyükelçi	Shinichi Kamimura
Haziran 1957	Büyükelçi	Shiroji Yuki
Nisan 1959	Büyükelçi	Takajiro Inoue
Aralık 1962	Büyükelçi	Akira Miyazaki
Ocak 1968	Büyükelçi	Mitsuo Tanaka
Aralık 1970	Büyükelçi	Tatsuo Suyama
Mayıs 1973	Büyükelçi	Tatsuo Hirose
Eylül 1976	Büyükelçi	Shigeto Nikai
Şubat 1980	Büyükelçi	Nobuyasu Nishimiya
Kasım 1982	Büyükelçi	Shinichi Sugihara
Ağustos 1986	Büyükelçi	Kazuo Wachi
Nisan 1989	Büyükelçi	Takashi Sengoku
Kasım 1991	Büyükelçi	Yoichi Yamaguchi
Mart 1994	Büyükelçi	Takehiro Togo
Ağustos 1996	Büyükelçi	Atsuko Toyama
Ekim 1999	Büyükelçi	Shigeo Takenaka
Ağustos 2003	Büyükelçi	Tomoyuki Abe

Not: 1932'den önceki verilerde Büyükelçiler dışındaki Misyon Şeflerinin de bir kısmının adı belirtilmiştir.

Tablo 3 - T.C. Tokyo Büyükelçiliği Misyon Şefleri

Görev Süresi	Görev	Ad-Soyad
07.07.1925 - 25.03.1929	Geçici Maslahatgüzar	Hulusi Fuad Bey
07.04.1929 - 31.07.1931	Elçi	Cevad Bey
01.08.1931 - 26.11.1931	Büyükelçi	Cevad Bey
27.11.1931 - 16.12.1931	Geçici Maslahatgüzar	Talat Rauf Bey
17.12.1931 - 13.02.1936	Daimi Maslahatgüzar	Nebil Bey
22.12.1936 - 19.06.1939	Büyükelçi	Husrev R.Gerede
19.06.1939 - 05.09.1939	Geçici Maslahatgüzar	Nureddin Ferruh Alkent
05.12.1939 - 13.07.1943	Büyükelçi	Ferid Tek
10.09.1944 - 06.01.1945	Büyükelçi	Ali Muzaffer Göker

06.06.1952 - 27.11.1952	Maslahatgüzar	Abdül-Mennan Tebelen
27.11.1952 - 01.07.1955	Büyükelçi	İzzet Aksular
02.07.1952 - 29.05.1957	Geçici Maslahatgüzar	Semih Baran
30.05.1957 - 28.09.1959	Büyükelçi	Süreyya Anderiman
28.09.1959 - 25.04.1960	Geçici Maslahatgüzar	Rasim Fenmen
26.04.1960 - 21.09.1962	Büyükelçi	Nijad Kavur Kemal
22.09.1962 - 22.05.1963	Geçici Maslahatgüzar	Orhan Çıray
25.05.1963 - 24.09.1963	Geçici Maslahatgüzar	Bülent Ketselli
25.09.1963 - 02.12.1966	Büyükelçi	Melih Esenbel
06.01.1967 - 24.11.1970	Büyükelçi	Turgut Aytuğ
30.11.1970 - 23.08.1974	Büyükelçi	Şükrü Elekdağ
31.10.1974 - 23.08.1979	Büyükelçi	Celal Eyicioğlu
04.10.1979 - 23.09.1983	Büyükelçi	Nazif Çuhruk
01.10.1983 - 02.02.1987	Büyükelçi	Nurver Nureş
31.01.1987 - 02.01.1992	Büyükelçi	Umut Arık
31.12.1991 - 01.11.1996	Büyükelçi	Necati Utkan
23.10.1996 - 31.05.1998	Büyükelçi	Gündüz Suphi Aktan
01.12.1998 - 02.01.2003	Büyükelçi	Yaman Başkut
05.01.2003 -	Büyükelçi	Solmaz Ünaydın

Kaynak: T.C. Dışişleri Bakanlığı'ndan temin edilmiştir.

Tablo 4 - Japonya Büyükelçiliği Kaçılıryası ve Konutunun Adresleri

Japonya Büyükelçiliği Kaçılıryası		Japonya Büyükelçiliği Konutu	
27 Ekim 1937	Japonya Büyükelçiliği, İstanbul'dan Ankara'ya taşındı. Atatürk Bulvarı 175 (veya 173, veya 177), Bakanlıklar (TBMM'nin karşısı)	1937	Atatürk Bulvarı No: 219 (veya 211 veya 213), Kavaklıdere (Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın konutu)
30 Ocak 1946	Japonya Büyükelçiliği diplomatları Japonya'ya çağırıldı.		
16 Mart 1953	Paris Cad., Kavaklıdere (Fransa Büyükelçilik binasının karşısı)	16 Mart 1953	Kiralık (Güvenevler)
	Kiralık - Atatürk Bulvarı, No: 201 (veya 199, veya 203), Kavaklıdere (Bayındır Hastanesi'nin bulunduğu yer)		Kiralık (Cinnah Cad.)
	Kiralık (Çobanyıldızı Sokak)		Kiralık (Büyükelçilik Kaçılıryasının üst katı)
			Kiralık (Büyükelçilik Kaçılıryasının yanındaki apartman)
1962	Kiralık (Reşit Galip Cad., No:81, G.O.P.)		
		31 Mart 1962	Arsa satın alınmıştır. (Bugünkü adres)
		31 Mart 1964	Bina inşası tamamlanmıştır.
22 Haziran 1970	Arsa satın alınmıştır. (Şimdiki konutun aşağısındaki otoparktan İsrail Büyükelçiliği konutuna kadar)		
1975 civarı	Geçici binaya taşınmıştır. (Nenehatun Cad., No: 66, G.O.P.)		
3 Kasım 1980	Satın alınan arsa eş değerli bir başka arsayla değiştirilmiştir. (Bugünkü adres)		
		1982 civarı	Yanına Seğmenler Parkı inşa edilmiştir.
31 Mart 1984	Yeni binanın inşasına başlanmıştır.		
Şubat 1985	Yeni binanın inşası tamamlanmıştır.		
Mart 1998	Geçici binaya taşınmıştır. (Kırlangıç Sok., No: 9, G.O.P.)		
31 Mart 1999	Kat ilavesi tamamlanmıştır.		
Temmuz 1999	Kat ilavesi tamamlanan binaya taşınmıştır.		

Not: Tabloda yer alan bazı bilgiler resmi kayıtlarda bulunamamış, sözlü kaynaklardan derlenmiştir.